

The background is a complex, layered collage. It features a central vertical strip with a high-contrast black and white floral or abstract pattern. To the left, there are overlapping layers of light-colored paper with faint, illegible text and a prominent orange-red curved line. To the right, a bright, glossy red vertical strip is visible, along with a grey and white textured area. The overall composition is dynamic and artistic.

JAAARVERSLAG
2020
BESTUURSVERSLAG

DEEL 2

GERRIT
RIETVELD
ACADEMIE

**JAAARVERSLAG
2020
BESTUURSVERSLAG**

DEEL 2

**GERRIT
RIETVELD
ACADEMIE**

Inhoudsopgave

GEGEVENS GERRIT RIETVELD ACADEMIE	5
VERSLAG COLLEGE VAN BESTUUR BIJ DE JAARREKENING 2020	7
CONTINUÏTEITSPARAGRAAF 2020	13
VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT 2020	24
JAARREKENING 2020	31
BALANS PER 31 DECEMBER 2020	32
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2020	34
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2020	36
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2020	38
OVERIGE GEGEVENS	56

Gegevens Gerrit Rietveld Academie

Stichting Gerrit Rietveld Academie, Hogeschool voor Beeldende Kunst en Vormgeving
Frederik Roeskestraat 96
1076 ED Amsterdam
tel: 020 5711600

www.gerritrietveldacademie.nl

BRIN-nummer: 02BY
Bevoegd gezag nummer: 29615
Kamer van Koophandel : 40532911

Naam contactpersoon:

De heer P.M.H. van Ruiten, controller
tel: 020 5711661
e-mail: peter.vanruiten@rietveldacademie.nl

Leden van de Raad van Toezicht:

- Mevrouw drs J.A. van Kranendonk, voorzitter
- De heer drs F.W.J. Holterhues
- Mevrouw M.H. Lukács MFA
- De heer dr W.A.H. Modest
- De heer S. ten Thije MA

College van Bestuur:

- Mevrouw ir G.A. van Eenennaam, voorzitter
- De heer J.H. Beij, lid
- De heer B.S.H. Zegers, lid

Verslag College van Bestuur bij de jaarrekening 2020

Inleiding

De jaarrekening van de Gerrit Rietveld Academie is opge-
maakt conform de richtlijnen voor de jaarverslaggeving van
het Hoger en Wetenschappelijk Onderwijs van het minis-
terie van OCW.

De verslaglegging concentreert zich op de jaarrekening van
De Gerrit Rietveld Academie. De resultaten van alle orga-
nisatieonderdelen zijn daarin verwerkt. De verschillende
organisatieonderdelen zijn:

- Bacheloropleiding
(Autonoom Beeldende Kunst en Vormgeving)
- Masteropleidingen, het Sandberg Instituut
(Autonoom Beeldende Kunst en Vormgeving
en Interieur Architectuur)
- Contractonderwijs
(Oriëntatiecursus en Vooropleiding)
- Werkplaatsen
- Kantine
- Centrale staforganisatie

De hoofdlijnen van het gevoerde financiële beleid van de Gerrit Rietveld Academie

Uitgangspunten

Het nadrukkelijke uitgangspunt van de Gerrit Rietveld
Academie om als zelfstandige, kleinschalige, internationaal
georiënteerde academie te blijven opereren vraagt om een
blijvend behoedzaam (financieel) beleid.

Het financiële beleid van de Gerrit Rietveld Academie is
in de basis gericht op het in stand houden en zo mogelijk
versterken van de financiële vermogenspositie. Daarbij krijgt
het financiële beleid zodanig vorm dat eventuele fluctuaties
in de bekostiging kunnen worden opgevangen.

De financiële positie van de Rietveld Academie is, door een
terughoudend en bedachtzaam beleid, over de lange termijn
in de basis solide. Het realiseren van een positief financieel
resultaat is geen specifieke doelstelling van de academie.
Als uitgangspunt wordt gestreefd naar een sluitende ex-
ploitatie. De financiële ruimte die in het verleden is ontstaan
door positieve resultaten is in de afgelopen jaren aange-
wend ten behoeve van structurele uitbreiding van de onder-
wijsruimte voor de academie en de verdere verhoging van
de kwaliteit van het onderwijs op andere punten. Waar dat
mogelijk is zullen ook in de toekomst beschikbare middelen
worden ingezet ter verhoging van de onderwijskwaliteit.

Door de investeringen in uitbreiding en verbetering van
onderwijsruimte, die gedeeltelijk uit eigen middelen zijn
gefinancierd, zijn de financiële reserves momenteel be-
perkt. Ook staat, mede hierdoor, de liquiditeitspositie onder
druk. Om de continuïteit en financiële stabiliteit te kunnen
garanderen zijn de monitoring van financiële resultaten en

liquiditeit inmiddels geïntensiveerd en worden er aan-
vullende maatregelen getroffen waar dat nodig is. Er is een
bijgestelde meerjarenbegroting ontwikkeld, die gericht is
op de verbetering van het meerjarig financieel perspectief.
Hierbij wordt er zorg voor gedragen dat de kwaliteit van het
onderwijs in tact blijft.

De bekostigingssystematiek

De bekostigingssystematiek heeft op hoofdlijnen de vol-
gende uitgangspunten:

- bekostigd worden het aantal ingeschreven
studenten voor zover zij ingeschreven zijn in
het hoger onderwijs binnen de normatieve
cursusduur van de geaccrediteerde en
bekostigde (bachelor- dan wel master-)
opleiding die zij volgen;
- daarnaast (eenmalig) per student een diploma-
opslag bij het behalen van het bachelor- en
mastergetuigschrift, waarvoor het bedrag het
equivalent is aan één jaar bekostiging;
- en een instellingsspecifieke vaste voet, die
gemiddeld over het totale hoger onderwijs
indicatief 20–25% van het budget beslaat.

In de bekostigingssystematiek wordt de bekostigingshis-
torie van studenten in het Nederlands Hoger Onderwijs
betrokken. Elke student wordt voor maximaal 1 Bachelor
en 1 Master opleiding bekostigd, waarbij ook de reeds
genoten opleidingsjaren die niet tot een diploma hebben
geleid, worden meegeteld. De studentenpopulatie van de
Gerrit Rietveld Academie, en in het bijzonder die van haar
deeltijdopleiding, bestaat mede uit mensen met de nodige
(levens)ervaring, die vaak ook al een historie in het Hoger
Onderwijs hebben. Juist deze groep heeft de kwaliteiten om
zich binnen ons onderwijs optimaal te kunnen ontwikkelen
als kunstenaar of vormgever, waarbij veel wordt gevraagd
van onder andere zelfkennis en zelfredzaamheid. Door de
beschreven systematiek staat de bekostiging van deze stu-
denten onder druk.

In het bekostigingsmodel worden studenten van buiten de
EER, na een bezuinigingsmaatregel uit 2009, nog slechts
voor 60% bekostigd, op basis van een maximaal aantal be-
kostigde studenten van buiten de EER dat voor de academie
is vastgesteld op 123. De academie hanteert daarom een
beperkt toelatingsbeleid voor studenten van buiten de EER.
Het wordt betreurd dat selectie op dit criterium nodig is,
omdat de academie wil selecteren op kwaliteit van kandi-
daten en niet op herkomst. Daarnaast levert diversiteit van
de studentenpopulatie over het algemeen een verrijking in
het onderwijs op.

Onder meer door fluctuaties in het macro-HBO budget,
veroorzaakt door veranderende totale aantallen studenten
in het HBO, en door incidentele maatregelen die van toepas-
sing zijn op het hele HBO inzake de bekostiging, blijven er
onzekerheden bestaan over de exacte hoogte van de inkom-
sten in de komende jaren. In de jaarlijkse begroting en in het
meerjarenperspectief voor de academie wordt behoudend

omgegaan met de inschatting hiervan. De academie baseert haar begroting op de voorlopig toegekende Rijksbijdrage voor het volgende kalenderjaar. In de tweede helft van het betreffende jaar volgt vervolgens een definitieve toekenning, die in hoogte kan afwijken van de voorlopige toekenning. In de afgelopen jaren is de Rijksbijdrage in de loop van het jaar regelmatig naar boven bijgesteld.

Kwaliteitsafspraken

In april 2018 is het Sectorakkoord HBO tot stand gekomen tussen de minister van OCW en de Vereniging Hogescholen. In navolging hiervan zijn door alle Hogescholen Kwaliteitsafspraken te worden gemaakt tussen College van Bestuur en Medezeggenschapsraad. Deze afspraken zijn gericht op de inzet van de studievoorschotmiddelen in de periode van 2019 tot 2024. De afspraken worden getoetst door de NVAO. In het najaar van 2018 zijn CvB en MR in gesprek gegaan om te komen tot het formuleren van de Kwaliteitsafspraken. Nadat er, ondanks een positief Panel-advies in 2019, een herstelbeoordeling van de Kwaliteitsafspraken nodig was, zijn deze in 2020 alsnog goedgekeurd.

Het proces dat is ingericht voor het tot stand komen van de Kwaliteitsafspraken was erop gericht om ambities te formuleren voor de verbetering van de onderwijskwaliteit in de periode 2019 t/m 2024, waarbij de inspraak van studenten over de te kiezen ambities en bestedingsdoelen een zwaarwegend karakter had. Daarnaast heeft een koppeling aan de bestaande Instellingsdoelen plaatsgevonden. De geformuleerde ambities sluiten aan bij de vijf van de zes thema's die hiervoor op landelijk niveau zijn vastgesteld.

In 2019 is, na interne vaststelling en de positieve beoordeling van het Panel, gestart met het ten uitvoer brengen van de verschillende doelen die in de Kwaliteitsafspraken zijn geformuleerd. In 2019 en 2020 zijn diverse resultaten tot stand gebracht en vastgesteld kan worden dat voor het overgrote deel de middelen zijn besteed zoals voorgenomen.

De kwaliteitsafspraken zijn voorafgegaan door een traject van Prestatiebepaling in de periode 2012 – 2016. De Gerrit Rietveld academie heeft in dat traject op alle te behalen resultaten een positief eindoordeel ontvangen. Het betrof resultaten ten aanzien van kwaliteit en excellentie, studiesucces en maatregelen. Op vrijwel alle aspecten is het resultaat beter geweest dan de streefwaarde. Hiermee werden de inkomsten uit de prestatiebepaling in hun volle omvang zeker gesteld.

Inkomsten uit collegegelden

De ontwikkeling van de inkomsten uit collegegelden kent een drietal componenten. Het betreft de reguliere stijging van het wettelijke collegegeldtarief, de ontwikkeling van het Instellingscollegegeldtarief en een opslag op het wettelijke collegegeldtarief. De academie hanteert de reguliere stijging van het wettelijke collegegeldtarief als maatstaf voor het indexeren van het Instellingscollegegeldtarief.

In 2013 is door de NVAO aan de academie het bijzonder kenmerk "Kleinschalig en intensief onderwijs" toegekend.

Dit kenmerk maakt het mogelijk een opslag op het wettelijke collegegeldtarief, dat op ruim 80% van de studenten van de academie van toepassing is, in rekening te brengen bij studenten. Door de relatief grote groep studenten waar deze opslag op van toepassing is, nemen bij een beperkte opslag op het collegegeld de inkomsten van de academie toch aanmerkelijk toe.

Het uitgangspunt van de academie voor het nemen van deze maatregel is dan ook dat op deze wijze vele 'schouwers' samen de lasten delen, waardoor deze per individu beperkt blijven. Een alternatief zou zijn geweest het Instellingscollegegeldtarief sterk te verhogen. In dat geval zou slechts een kleine groep de lasten moeten dragen.

De academie heeft ervoor gekozen om vanaf 2013 voor een periode van vijf jaar jaarlijks de opslag op het wettelijke collegegeld met € 100 te verhogen. Na vijf jaar is de gehanteerde opslag € 500, de laatste verhoging is ingegaan bij het studiejaar 2017 / 2018. Ook het Instellingstarief is in dezelfde periode in een aantal stappen verhoogd.

Treasurybeleid

De stichting Gerrit Rietveld Academie belegt en beleeft risicomijdend. In 2013 is een Treasury Statuut vastgesteld, dat is gericht op het minimaliseren van risico's. Dit Treasury Statuut is begin 2017 bijgesteld conform de eisen die hier vanuit de overheid aan worden gesteld. In 2015 is, in overeenstemming met hetgeen hierover in het Treasury Statuut is opgenomen, een financiering aangegaan voor het verbouw- en nieuwbouwproject bij het ministerie van Financiën (Schatkistbankieren). In 2018 is een aanvullende financiering aangegaan bij het ministerie van Financiën ten behoeve van een aantal gewenste aanvullende aanpassingen aan de bestaande gebouwen.

In de stichting zijn hoofdzakelijk publieke middelen en inkomsten uit collegegelden aanwezig. Op al deze middelen is het beleid uit het Treasury statuut van toepassing. De verdeling van taken en bevoegdheden en de voor de instelling toegestane beleggings- en beleningsvormen zijn hierin vastgesteld. Ook wordt onder meer gebruik gemaakt van een (meerjarige) kasstroomprognose.

De stand van de uitstaande positie liquide middelen is opgenomen in de toelichting op de balans. Uitgangspunt bij de aan te houden liquide middelen in relatie tot eventuele externe financiering is dat gestreefd wordt naar een zodanige positie dat de rentelasten geminimaliseerd worden, maar dat er wel steeds sprake is van voldoende liquide middelen om de dagelijkse financiële processen soepel te laten verlopen. Daarbij is er uiteraard nauwgezet aandacht voor het bewaken van de ondergrens aan minimaal aan te houden liquide middelen.

Deze ondergrens is mede bepaald door de omvang van de aanvullende financiering door middel van Schatkistbankieren die in 2018 is afgesloten. Daarbij is door het ministerie van OCW aangegeven voor welke aanvullende financiering zij garant wilde staan en welk deel van de investeringen uit eigen middelen, en daarmee ten laste van de liquiditeitspositie, zou moeten komen. Door een negatief

resultaat in 2019 is helder geworden dat de mogelijkheid om hiermee schommelingen en tegenvallers te kunnen opvangen zeer beperkt is. Vanaf 2020 wordt gewerkt aan een verbetering van deze situatie.

CREDIT FACILITEIT BIJ SCHATKISTBANKIEREN

Vanuit het Ministerie van Financiën een kredietfaciliteit is verstrekt ad. € 1 Mio. conform de lopende overeenkomst. Dit houdt in dat overtollige middelen, met uitzondering van middelen nodig voor uitoefening van de publieke taak, voortaan uitsluitend bij het rijk of bij andere lagere overheden mogen worden uitgezet. Dit beperkt eventuele kredietrisico's.

Marktactiviteiten

De Rietveld Academie wendt geen rijksbijdrage aan voor private- of marktactiviteiten. De contractactiviteiten betreffende de Vooropleiding en Oriëntatiecursus, beide gericht op het verbeteren van de doorstroom VO-MBO-HBO, worden volledig financieel gescheiden verantwoord van de bachelor- en masteropleidingen en zijn kostendekkend. Met IES is een overeenkomst afgesloten voor een instroomprogramma voor Amerikaanse studenten in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam. Deze studenten volgen een of twee semesters hun studie aan de Rietveld Academie. Hiervoor wordt een kostendekkende fee in rekening gebracht.

Inhoudelijk hebben al deze contractactiviteiten een directe relatie met de missie van de academie. Het gaat steeds om het verzorgen van onderwijs op het gebied van de beeldende kunst en vormgeving.

De gerealiseerde baten werk in opdracht van derden in 2020 ad € 510.890 bestaan voor € 201.556 uit baten die voortvloeien uit contractonderwijs.

De toerekening van kosten aan contractactiviteiten vindt plaats aan de hand van een calculatiemodel. Daarin wordt onder meer rekening gehouden met loonkosten, huisvestingslasten, overhead en cursuskosten. Na doorberekening van deze kosten is in 2020 positief resultaat ad € 1.434 behaald op contractonderwijs. Door een juridische fusie per 1 januari 2015 zijn de kantineactiviteiten, die in eigen beheer worden uitgevoerd, vanaf 2015 ook onderdeel geworden van de marktactiviteiten. Vergelijkbaar aan de wijze waarop dat voor het contractonderwijs plaatsvindt, vindt ook voor de kantine activiteiten de toerekening van kosten plaats aan de hand van een calculatiemodel. Na doorberekening van deze kosten is in 2020 een negatief resultaat ad € -70.650 behaald op de kantineactiviteiten. Dit negatieve resultaat hangt samen met de maatregelen die nodig waren in verband met de Corona crisis. Hierdoor is de kantine geruime tijd gesloten geweest, waardoor er geen inkomsten waren terwijl een belangrijk deel van de kosten wel doorliep. Uiteraard zijn er maatregelen genomen om dit verlies zoveel mogelijk te beperken.

Er wordt in de kantine zowel lunch als diner aangeboden. De rol van de kantine is belangrijk voor het onderwijs. Doordat een groot aantal studenten uit het buitenland afkomstig is, is het sociale contact tussen de studenten groot en hun binding met de academie sterk. Het nuttigen van

maaltijden speelt hier een belangrijke rol in. Voor de studenten in de avondopleiding is het vaak niet mogelijk om tussen werk of andere activiteiten overdag en de start van de lessen in het begin van de avond elders te eten.

De meerwaarde van het eten met elkaar op de academie wordt zo hoog gewaardeerd, dat de academie denkt dat het belangrijk is de maaltijden die in de kantine worden aangeboden zo toegankelijk mogelijk te maken. De financiële middelen die de studenten ter beschikking hebben zijn vaak beperkt. Het belang van het nuttigen van gezonde maaltijden is uiteraard groot en de alternatieven die voor weinig geld gevonden kunnen worden zijn vaak ongezond. De academie kiest er daarom voor om een deel van de private middelen die binnenkomen te gebruiken om de kantine financieel te ondersteunen en de prijzen van de maaltijden laag te houden. In de kantine zijn, naast een tweetal professionals, studenten van de academie werkzaam.

Samenstelling bestuur en Raad van Toezicht

Gedurende het jaar 2020 is de samenstelling van het College van Bestuur niet gewijzigd. In 2020 is de Raad van Toezicht gestart met de evaluatie van het huidige bestuurlijke model met een driekoppig College van Bestuur. Het voornemen om deze evaluatie uit te voeren is in 2019 uitgesproken na de herbenoemingsprocedure voor het huidige bestuur. Begin 2021 is besloten dat de benoemingen van de huidige leden van het College van Bestuur lopen tot september 2022. Daarna zal er een ander bestuurlijk model worden geïmplementeerd.

In het huidige driekoppige bestuur zijn alle voor de academie van belang zijnde onderdelen vertegenwoordigd, te weten het bachelor onderwijs, het masteronderwijs en de bedrijfsvoering. Ook zijn in de personen van de bestuurders zowel de disciplines van de beeldende kunst als de vormgeving vertegenwoordigd.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2020 gewijzigd. De tweede zittingstermijn van de heer prof. dr. V. Icke liep af, waarna hij niet herbenoembaar was. Na een zorgvuldige wervingsprocedure heeft de Raad van Toezicht de heer dr. W.A.H. Modest benoemd als nieuw lid.

Analyse van de financiële resultaten in het verslagjaar 2020

Het boekjaar 2020 is afgesloten met een positief resultaat. Het resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. De exploitatie voor 2020 sluit op € 428.242. In de begroting voor 2020 was een resultaat voorzien van € 100.000.

Er is met dit resultaat sprake van een afwijking van de begroting. Er is spraken van hogere inkomsten en van beperkt hogere lasten. Daarnaast is er sprake van een verschuiving van met name de lasten maar ook de inkomsten tussen de posten ten opzichte van de begroting. In 2020 is er veel aandacht geweest voor het monitoren van de ontwikkeling van het resultaat om herhaling van een sterk negatief resultaat, waar in 2019 sprake van was, te voorkomen.

De afwijkingen ten opzichte van de begroting laten zich als volgt toelichten.

Baten

In de jaarrekening zijn de volgende baten verantwoord (x € 1.000)

	2020 €	BEGROTING 2020 €	2019 €
Rijksbijdragen	13.592	13.170	13.086
Collegegelden	2.584	2.547	2.547
Baten werk i.o.v. derden	511	321	502
Overige baten	579	862	862
TOTAAL BATEN	17.266	16.900	16.997

De *rijksbijdragen* zijn in 2020 hoger geweest dan begroot. Dit is het gevolg van een verhoging van het Macro HBO budget dat beschikbaar is voor alle HBO instellingen. Deze verhoging hangt voornamelijk samen met de compensatie van de verhoging van de lonen, zoals deze in de CAO is overeengekomen. Daarnaast heeft er een prijs/inflatie correctie plaatsgevonden. Omdat dit bedrag pas in de loop van het jaar is toegekend, was dit bedrag niet opgenomen in de begroting. Het betreft een totaalbedrag van circa € 422K.

De ontvangen *collegegelden* zijn in 2020 iets hoger dan begroot, en eveneens iets hoger dan in het voorafgaande jaar. Afwijkingen op de begroting worden veroorzaakt door variaties in het aantal studenten dat een wettelijk- dan wel instellingscollegedtarief betaalt.

De *baten werk in opdracht van derden* zijn hoger dan begroot, en vergelijkbaar met 2019. De afwijking van de begroting hangt samen met fluctuaties in de inkomsten uit contractactiviteiten van het lectoraat, beperkte fluctuaties in de omvang van de vooropleidingen en fluctuaties in internationaal contractonderwijs, gerelateerd aan specifieke groepen uitwisselingsstudenten. De hogere inkomsten in 2020 hangen met name samen met een NWO subsidie voor onderzoek, die het lectoraat als penvoerder heeft ontvangen. Hier staan ook extra uitgaven tegenover.

De *overige baten* zijn lager dan begroot en lager dan die van 2019. Een belangrijke structurele component hierin zijn de inkomsten uit de bedrijfskantine. Deze waren in 2020 significant lager dan in de begroting was voorzien. Dit hangt samen met de genomen maatregelen in het kader van de Corona crisis, waardoor de kantine langere tijd gesloten is geweest. Hier staan gedeeltelijk ook lagere kosten tegenover, maar een deel van de kosten moest toch worden gemaakt.

Een andere component van de overige baten zijn de bijdragen van studenten aan onderwijsmaterialen en -activiteiten. Deze waren in 2020 eveneens significant lager dan begroot.

Ook dit hangt samen met de genomen maatregelen in het kader van de Corona crisis, waardoor diverse activiteiten in het kader van het onderwijs, zoals projecten, workshops en studiereizen, niet plaats konden vinden.

Lasten

In de jaarrekening zijn, exclusief het saldo van de financiële baten en lasten, de volgende lasten verantwoord (x € 1.000,-)

	2020 €	BEGROTING 2020 €	2019 €
Personele lasten	11.588	11.045	11.605
Afschrijvingen	1.233	1.300	1.389
Huisvestingslasten	1.474	1.653	1.920
Overige lasten	2.423	2.683	3.053
TOTAAL LASTEN	16.719	16.681	17.967

De *personele* lasten wijken negatief af van de begroting. De kosten voor lonen en salarissen zijn circa € 160K hoger geweest dan de begroting. De hogere kosten liggen voornamelijk bij de centrale staforganisatie in verband met extra inzet die nodig was in verband met de Coronacrisis en tijdelijke dubbele bezetting in verband met het aanstellen van een nieuw hoofd bij één van de stafafdelingen. Daarnaast zijn er hogere bestedingen dan begroot geweest bij de masteropleidingen. Gedeeltelijk betreft dit een verschuiving van personeel niet in loondienst naar lonen en salarissen. Daarnaast houden de extra kosten eveneens verband met extra inzet die nodig was in verband met de Coronacrisis.

De uitgaven aan werkzaamheden op basis van factuur (voorheen VAR-WUO) in het onderwijs zijn verhoudingsgewijs fors hoger uitgevallen dan begroot. Het gaat om circa € 325K aan extra kosten. Het grootste deel hiervan, circa 2/3, is gemaakt ten behoeve van de bacheloropleidingen. Het betreft ook hier extra inzet die nodig was in verband met de Coronacrisis en in het bijzonder extra inzet ten behoeve van de begeleiding en organisatie van het eindexamen/de eindexamenexpositie. Het resterende deel van de overschrijving is toe te delen aan de centrale staforganisatie. Het betreft hier met name extra inhuur die nodig was om de bezetting van één van de stafafdelingen op peil te houden in verband met ziekte en beëindiging van het dienstverband.

In zijn totaliteit is de omvang van het personeelsbestand toegenomen van ruim 120 fte in 2019 naar ruim 122 fte in 2020. Het betreft het personeelsbestand dat op contractbasis werkzaam is. De groep 'Personeel niet in loondienst' is hierin niet opgenomen. Conform bovenstaande toelichting betreft het hier in principe een incidentele toename, veroorzaakt door bijzondere situaties.

AFSCHRIJVINGEN

De afschrijvingen zijn circa € 67K lager dan begroot en zijn lager dan in 2019. Dit hangt voornamelijk samen met lager investeringen in inventaris en apparatuur dan in voorafgaande jaren gebruikelijk was. In verband met het doel om de liquiditeitspositie te versterken is er een behoedzaam investeringsbeleid ingezet, in principe gericht op noodzakelijke vervanging.

De investeringen in restauratie van het Rietveldgebouw en de bouw van het Benthem Crouwel gebouw zijn in 2004 geactiveerd. Afhankelijk van de afschrijvingscategorie wordt dit in 60, 30 of 15 jaar afgeschreven. Op de afschrijvingskosten voor gebouwen/terreinen wordt de vrijval uit de egalisatierekening als investeringssubsidie in mindering gebracht. Dit geschiedt vanaf 2005 gekoppeld aan de afschrijvingen op restauratie en nieuwbouw. De periode waarin de egalisatierekening zal vrijvallen is vastgesteld op 30 jaar.

HUISVESTINGSLASTEN

De huisvestingslasten zijn lager dan begroot en significant lager dan die van 2019. In 2019 was er sprake van incidentele extra lasten rondom de ingebruikname van de nieuwbouw en de aangepaste ruimtes in de bestaande gebouwen. Verder zijn gereserveerde WOZ gelden vrijgevallen over de jaren 2017 t/m 2019 daar de gemeente in 2020 de definitieve WOZ waarde heeft vastgesteld. De WOZ vrijval 2017-2019 betreft een bedrag van € 80.483.

In 2020 zijn door de Coronacrisis diverse kosten lager uitgevallen dan begroot. De gebouwen zijn door het tijdelijke stopzetten van onderwijsactiviteiten op de locatie minder intensief gebruikt, waardoor kosten voor energie en onderhoud lager zijn uitgevallen.

OVERIGE LASTEN

De overige lasten zijn flink lager uitgevallen dan begroot. Ook deze afwijking van de begroting hangt voornamelijk samen met de genomen maatregelen in het kader van de Coronacrisis.

De kosten voor leer- en hulpmiddelen waren in het bijzonder fors lager dan verwacht. Diverse activiteiten die normaal gesproken in het kader van het onderwijs plaatsvinden konden door de Coronacrisis geen doorgang vinden. Tegenover deze lagere kosten stonden ook lagere opbrengsten uit studentenbijdragen, zoals eerder toegelicht. Verder waren ook de overige kosten lager dan begroot. Een belangrijk aandeel hierin vormen de kosten voor inkoop van de kantine, die zoals eerder toegelicht een deel van het jaar gesloten is geweest.

De administratie- en beheerskosten zijn in tegenstelling met het bovenstaande hoger uitgevallen dan begroot. Dit hangt voornamelijk samen met extra uitgaven die zijn gedaan in verband met het overschakelen op digitaal onderwijs in het voorjaar van 2020 in verband met de Coronacrisis.

In het jaarverslag over 2019 is al opgemerkt dat het aandeel van de ICT kosten in het geheel een structurele stijging laat zien, een ontwikkeling die breed in het onderwijs en daarbuiten waarneembaar is. Door de vergroting van de inzet van digitaal onderwijs, en het werken op afstand dat in 2020 versneld is uitgebouwd, zal deze tendens zich naar verwachting verder voortzetten.

Verder zien we hogere kosten in onder andere diverse advies en administratiekosten, waaronder de accountantskosten.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

De financiële baten en lasten zijn vrijwel conform begroting gerealiseerd. De hier opgenomen financieringslasten houden verband met het aangaan van een financiering voor het nieuwbouwproject bij het ministerie van Financiën (Schatkistbankieren) in 2015. In 2018 is er een aanvullende financiering aangegaan bij het ministerie van Financiën (Schatkistbankieren) ten behoeve van een aantal gewenste aanvullende aanpassingen van de bestaande gebouwen.

Continuïteitsparagraaf 2020

Risicobeheersing en controle

De Gerrit Rietveld Academie is een kleine, zelfstandige HBO instelling. In de afgelopen jaren is risicoanalyse en –beheersing steeds een zeer bewust onderdeel geweest van de aansturing en monitoring van de organisatie. Er is aangevangen met het formaliseren van deze onderdelen. Een uitgebreide risicoanalyse is gemaakt en er wordt gewerkt aan de vastlegging van beleid en processen ten behoeve van de beheersing van deze risico's. Door de Coronacrisis en de aandacht die daar naar uit moest gaan is de uitwerking hiervan in 2020 vertraagd.

Hierna worden aan de hand van een aantal hoofdthema's belangrijke risico's en hun mogelijke implicatie voor de academie verkend.

Wet- en regelgeving en omgeving

De inkomsten van de academie bestaan voor het overgrote deel, ca. 80%, uit inkomsten uit Rijksbijdragen. Eventuele wijzigingen in de bekostigingssystematiek, kunnen daarmee grote gevolgen hebben.

Wijzigingen in wet- en regelgeving leiden met enige regelmaat tot veranderende compliance verplichtingen. De protocollen voor de accountantscontrole worden jaarlijks bijgesteld, en daarbij vaak uitgebreid met nieuwe administratieve vereisten. Veranderende wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsrecht, ontwikkelingen in de CAO en fiscale vereisten leiden eveneens regelmatig tot nieuwe vereisten en andere randvoorwaarden.

Door haar actieve deelname in de Vereniging Hogescholen en de sectorale overleggen van het Nederlandse kunstonderwijs op verschillende niveaus, zorgt de academie dat zij op de hoogte blijft van ontwikkelingen en dat haar stem tijdig gehoord wordt. Door de beperkte omvang van de organisatie kunnen eventuele wijzigingen snel worden opgepakt.

Impact Coronacrisis op meerjarenperspectief

In het Bestuursverslag over 2020 wordt uitgebreid aandacht besteed aan de bijzondere situatie die zich in 2020 voordeed door de Coronacrisis. Ook elders in deze jaarrekening wordt aan de impact daarvan gerefereerd. Om de verspreiding van het Covid-19 virus tegen te gaan zijn vanaf medio maart 2020 alle onderwijsactiviteiten op de locatie van de academie gestopt en vond het onderwijs op afstand plaats. Later in het jaar hebben er weer beperkt onderwijsactiviteiten op de locatie van de academie kunnen plaatsvinden, maar niet in de volle, gebruikelijke, omvang.

Op de jaarrekening van 2020 heeft deze crisis zijn impact, zoals in de toelichting op het resultaat is beschreven. Deze impact is uiteindelijk over het algemeen niet problematisch gebleken. Diverse kosten vielen lager uit dan begroot, hoewel op sommige posten -in het bijzonder de personele lasten- ook meer is uitgegeven. Onder de streep is het resultaat over 2020 hoger dan begroot.

Op deze plaats in de jaarrekening wordt aandacht besteed aan de mogelijke impact van de Coronacrisis op het toekomstperspectief. Hoewel bij het afronden van deze

jaarrekening, door het vaccinatieprogramma dat goed op gang is gekomen, een zicht op het einde van de crisis lijkt te ontstaan, kan niet met zekerheid worden vastgesteld hoe het verdere verloop van de crisis zal zijn en wanneer alle beperkende maatregelen zullen zijn ingetrokken. Om die reden kan ook nog niet concreet gemaakt worden wat de impact getalsmatig zal zijn. De meerjarenbegrotingen en ook de begroting voor 2021 zijn daarom gebaseerd op een 'normaal' jaar.

Er zijn echter een aantal onderdelen te benoemen die bijzondere aandacht hebben, omdat deze significante impact zouden kunnen hebben. Het betreft ten eerste de ontwikkeling in de studentenaantallen door een mogelijke verandering in instroom en doorstroom. Inmiddels weten we dat de crisis geen (negatief) effect heeft gehad op de instroom van nieuwe studenten. Landelijk is een tegengestelde beweging waargenomen, met een hogere instroom. Door de in het landelijke sectorakkoord overeengekomen maximering van studentenaantallen in het kunstonderwijs is deze hogere instroom bij ons echter niet zichtbaar. Ook in de doorstroom zien wij geen significante effecten. We hebben ons ervoor ingezet om alle studenten de mogelijkheid te geven hun studie in het geplande tempo te vervolgen en de meeste studenten hebben dit ook kunnen waarmaken.

Verder zijn er diverse veranderingen in de bedrijfsvoering tijdens en mogelijk ook na de crisis die impact hebben. De realisatie wijkt door de Coronacrisis in 2020 af van de begroting, wat ook in 2021 het geval zal zijn. Doelstelling is om daarbij het beoogde resultaat tenminste gelijk te houden aan de begroting, zodat er uitsluitend sprake is van het verschuiven van kosten en inkomsten.

Zorg voor het personeel en studenten is een centrale drijfveer in deze periode, naast uiteraard de kwaliteit van het onderwijs en de continuïteit van de instelling. De inzet, wendbaarheid en creativiteit van alle betrokkenen is bijzonder groot gebleken, waar we als instelling trots op kunnen zijn.

Begin 2021 is het Nationaal Programma Onderwijs aangekondigd, waarmee het ministerie van OCW door extra financiële bijdragen aan de onderwijsinstellingen de gelegenheid biedt om negatieve effecten van de Coronacrisis te herstellen. Deze extra inkomsten zijn nog geen onderdeel van de meerjarenbegroting in deze jaarrekening, omdat hierover nog onvoldoende informatie beschikbaar was.

Sectornota

In de sectornota KUO Next, die van toepassing is op de periode 2016 – 2020, zijn vier thema's benoemd waar de sector zich in deze periode gezamenlijk op zal richten. Deze thema's zijn 'open voor divers talent', 'flexibel', 'een lab voor research & development' en 'internationaal'. De uitwerking van deze thema's heeft minder ingrijpende en structurele gevolgen op instellingsniveau dan het krimp- en groei scenario uit de vorige sectornota.

Op basis van de Sectornota Kunstonderwijs uit 2011 is, onder voorwaarde van budgettaire neutraliteit, een groei in de masteropleidingen en een afname van het aantal studenten in de bacheloropleiding gerealiseerd. Een belangrijk

ander onderdeel van deze sectornota was de profilering en zwaartepuntvorming.

In 2020 is gewerkt aan het opstellen van een nieuwe sectornota, die in 2021 zal worden gepresenteerd. Met de sectornota's laat het Kunstonderwijs op open en transparante wijze zien wat haar positie is en hoe er gewerkt gaat worden aan de verdere inhoudelijke ontwikkeling.

Door actieve betrokkenheid bij het opstellen en uitwerken van de sectornota's liggen de maatregelen die daaruit volgen voor de academie in het verlengde van haar eigen beleid.

Instellingsplan

In 2020 is een nieuw Instellingsplan gepubliceerd, waar vanaf 2018 met en vanuit de organisatie aan is gewerkt. Het plan omvat zowel een beschrijving van de huidige stand van zaken en kwaliteiten van onderwijs, onderzoek en organisatie, als de beschrijving van de prioriteiten voor de ontwikkeling in de komende jaren en heeft betrekking op de periode 2020–2025.

Voorafgaand aan dit traject is er eind 2014 een Strategische agenda vastgesteld voor de periode van 2015–2020. In deze agenda zijn de thema's opgenomen waar in de betreffende periode in het bijzonder aandacht aan werd besteed. De thema's uit de Strategische agenda uit 2014 en de prioriteiten in het nieuwe Instellingsplan liggen veelal in elkaars verlengde.

Ook de thema's uit de landelijke sectornota van het kunstonderwijs liggen in het verlengde van de prioriteiten uit het Instellingsplan.

De prioriteiten die in het Instellingsplan voor de periode 2020-2025 zijn benoemd ten behoeve van de academie als geheel zijn: diversiteit en inclusie, personeelsbeleid, ondersteuning studenten, versterking onderwijs, ontwikkeling onderzoek, besluitvormingsprocessen, ecologie en duurzaamheid en visie en positionering.

Historisch is relevant vast te stellen dat de academie op basis van de sectornota uit 2011 in 2012 een Instellingsplan heeft vastgesteld, waarin is aangegeven hoe de in die sectornota aangegeven gewenste krimp van de bacheloropleiding en groei van de masteropleiding zal worden vormgegeven. De aantallen waar in dit Instellingsplan naar werd gestreefd te realiseren voor 2016, te weten een totaal van 850 studenten (700 in de bachelor en 150 in de master), zijn reeds eerder dan gepland gerealiseerd.

Studentenaantallen

De inspanningen die worden verricht om de jaarlijkse instroom van studenten zowel kwalitatief als kwantitatief op het gewenste niveau te houden zijn groot. De academie maakt gebruik van een uitgebreide selectieprocedure bij de toelating van haar studenten. Het aanbod van studenten is groter dan het aantal beschikbare studieplaatsen. Ontwikkelingen in het aantal aanmeldingen worden uiteraard geregistreerd en actief gevolgd. Het uitgangspunt is dat kwaliteit leidend blijft in de toelatingsprocedure van studenten. Bij gelijke gebleken geschiktheid kan er echter

een afweging gerelateerd aan bekostigingsgegevens worden gemaakt. In verband hiermee wordt ook de analyse van bekostigingsgegevens betrokken bij de toelating van studenten.

Een belangrijk deel van de jaarlijkse instroom in de bacheloropleiding komt vanuit de eigen Vooropleiding en Oriëntatiecursus.

Vanaf 2014 is een tendens waargenomen dat een relatief groot aantal toegelaten studenten, met name in de bacheloropleiding, besluit toch niet tot inschrijving over gaan. Dit wordt intern benoemd als de 'no show' groep. Het is duidelijk geworden dat dit breder in het Kunstonderwijs, dus niet alleen bij deze instelling, een probleem is. In verband hiermee is het aantal toe te laten studenten vergroot en is er onderzoek verricht naar de redenen van de betreffende kandidaten om zich niet in te schrijven.

Naast de instroom is ook de uitval een parameter die invloed heeft op de totale omvang van de studentenpopulatie. In het traject van de prestatiebekostiging is zichtbaar geworden, dat de academie goed in staat is dit te beheersen. Het gerealiseerde rendement is hoger dan het beoogde doel en de uitval is significant lager dan het nagestreefde maximum.

Bedrijfsvoering

Als kleine monosectorale hogeschool, die geen mogelijkheid heeft voor verevening tussen opleidingen, blijven we zoeken naar mogelijkheden om de vele specialistische (ambachtelijke) werkplaatsen en kleine unieke afdelingen, waaronder bijvoorbeeld de enige glasafdeling in Nederland, te kunnen handhaven. Dit vraagt voortdurend om keuzes en het zorgvuldig afwegen van besteding van middelen. Decentrale verantwoordelijkheden zijn een belangrijk uitgangspunt binnen de organisatie. Aan de afdelingen en aan de werkplaatsen een eigen budget toegekend, waarmee de hoofdocenten en beheerders een (deel) verantwoordelijkheid hebben gekregen in de besteding van middelen. De financiële ruimte voor handhaving van het kwaliteit- en voorzieningenniveau en realisatie van uitdagende projecten wordt onder meer gevonden in een goede afstemming tussen de verschillende onderwijsonderdelen en verdere harmonisering van de ratio tussen docenturen en aantallen studenten.

In verband met de beperkte omvang van de academie is er ook sprake van een relatief kleine staforganisatie. Doelstelling is immers om de middelen die de academie ter beschikking staan zoveel mogelijk aan het onderwijs te besteden. De staforganisatie is beperkt in omvang, maar kent een hoge mate van professionaliteit en efficiëntie. De beperkte omvang geeft echter ook een kwetsbaarheid, bijvoorbeeld daar waar het gaat om de mogelijke (tijdelijke) uitval van medewerkers.

Door de aard van de organisatie is sprake van relatief veel informele controles. Momenteel wordt gewerkt aan het vastleggen van beleid en procedures om deze waar nodig meer te formaliseren.

ICT krijgt ook in de komende jaren specifieke aandacht waar het gaat om risicoanalyse en -beheersing. Wij sluiten

hierin aan bij landelijke initiatieven vanuit de Vereniging Hogescholen. De afhankelijkheid van de ICT is, in het bijzonder bij de stafafdelingen, maar ook in het onderwijs, zo groot dat de continuïteit en stabiliteit hiervan gegarandeerd moet zijn. Gedurende de Coronacrisis is deze afhankelijkheid nog meer toegenomen. Verder kunnen we concluderen dat door de inspanningen die de afgelopen jaren zijn geleverd op het vlak van ICT, de overgang naar onderwijs op afstand over het algemeen goed is verlopen en goed kon worden ondersteund.

Personeelsverloop

Het personeelsverloop vormt voor de komende jaren een specifiek aandachtspunt. Er wordt gewerkt aan een nieuw aanstellingsbeleid, waarin een nieuwe aanpak van diverse vraagstukken die zich op dit vlak voordoen wordt vastgelegd. Dit plan zal in 2021 worden afgerond.

Binnen de personele bezetting is een balans nodig tussen geheugen enerzijds en vernieuwing anderzijds. Daarmee is ook een balans tussen vast en flexibel in de aard van de verbintenis van medewerkers aan de academie van belang. In de afgelopen jaren is over de hele linie van het onderwijs zowel vanuit kwantitatief als kwalitatief oogpunt gestreefd naar een zo groot mogelijke flexibiliteit in de personele formatie. Hoewel flexibiliteit en vernieuwing nog steeds van groot belang zijn wordt, in verband met de (naderende) pensionering van een aantal docenten die lang aan de academie verbonden zijn geweest, aandacht voor het geheugen van de academie ook meer van belang. Er zal gezocht worden naar de juiste balans voor de komende jaren.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving, in het bijzonder ten aanzien van de wet DBA, kunnen serieuze implicaties hebben voor het personeelsbestand. Een aanzienlijke groep docenten, veelal afkomstig uit het buitenland, kunnen mogelijk in de nabije toekomst niet meer worden ingezet op de wijze waarop dat nu gebeurt. Dit kan implicaties hebben voor de kwaliteit van het onderwijs. De academie volgt de ontwikkelingen actief, bereid zich voor op te nemen maatregelen en mengt zich actief in het debat hierover.

Vrijwel alle docenten hebben een eigen kunst- of vormgevingspraktijk en geven slechts enkele uren per week les. De vele kleine aanstellingen die in verband hiermee bestaan brengen specifieke vraagstukken met zich mee. Met name in de sfeer van communicatie levert dit extra uitdagingen op. Deze staan hoog op de agenda.

Financiële positie

Zoals bij het Treasury beleid al is beschreven, was na de investeringen in nieuwbouw en verbouw de liquiditeitspositie beperkt. Een deel van de investeringen is uit eigen middelen betaald, waarbij in overleg met het ministerie van OCW is bepaald welk deel via Schatkistbankieren kon worden geleend en daarmee welke liquiditeitspositie zou moeten worden aangehouden. In 2019 is gebleken dat de mogelijkheid om schommelingen en tegenvallers op te vangen hierdoor beperkt is.

Effectief betekent dit dat doordat het resultaat in 2019 flink negatiever is uitgevallen dan begroot, de liquiditeitspositie

verder onder de signaleringswaarde van OCW is gekomen dan eerder was geprognoseerd. Dit is in 2020 aanleiding geweest voor het aanpassen van het toezicht arrangement door de Inspectie van het Onderwijs. Het hogere resultaat dan begroot in 2020 draagt bij aan de verbetering van de liquiditeitspositie.

In 2020 is er gewerkt aan een verbeterplan, waaruit een bijgestelde meerjarenbegroting volgt. In dit plan is gezocht naar mogelijkheden om de liquiditeitspositie te verbeteren. De hieruit volgende bijgestelde meerjarenprognose is in dit hoofdstuk opgenomen en laat zien dat de liquiditeitspositie op middellange termijn wordt hersteld.

Uiteraard heeft de liquiditeitspositie de bijzondere aandacht van het College van Bestuur. Er zijn een aantal maatregelen genomen op de korte termijn en daarnaast wordt er gewerkt aan structurele verbetering op de lange termijn. Op de korte termijn is er intensief gezocht naar mogelijkheden om in de begroting besparingen te vinden om met een groter positief resultaat de liquiditeitspositie te kunnen verbeteren. Omdat het op pijl houden van de kwaliteit van de kernactiviteiten het uitgangspunt is, zijn deze helaas maar beperkt gevonden. Belangrijkste maatregelen zijn daarom op korte termijn vooral dat de resultaatsontwikkeling en de ontwikkeling van de liquiditeit nauwgezet worden gevolgd door het College van Bestuur, de Audit commissie van de Raad van Toezicht en de MR. Zo nodig wordt er bijgestuurd om ervoor te zorgen dat er niet opnieuw negatieve afwijkingen ten opzichte van de begroting ontstaan. Verder is begin 2020 een kredietfaciliteit aangevraagd bij het ministerie van Financiën, opnieuw met een garantstelling van OCW, waarmee zeker wordt gesteld dat er ten alle tijde aan de betalingsverplichtingen kan worden voldaan. Het voornemen is om in 2021 een aanvullende lening aan te vragen in de vorm van Schatkistbankieren, waarmee de liquiditeitspositie op korte termijn wordt hersteld.

Huisvestingsbeleid en externe financiering

In 2020 is een subsidie verkregen van de Getty Foundation voor het opstellen van een Conservation Management Plan gericht op het behoud van het Rietveld gebouw dat in 1967 in gebruik is genomen. Dit traject zal in 2021 worden afgerond. In het plan wordt alle kennis over het gebouw vastgelegd en worden daarnaast verkenningen gedaan ten aanzien van het toekomstige gebruik van het gebouw. Een belangrijk onderwerp hierbij is de verduurzaming van het pand.

Het kunstonderwijs dat wordt gegeven aan de Rietveld academie en het Sandberg Instituut vraagt om kwalitatief en kwantitatief hoogwaardige werkruimtes. Al voor 2010 werd uit interne tevredenheidsonderzoeken duidelijk dat hierin verbetering is nodig was. Er was meer en beter geschikte ruimte nodig, met bijvoorbeeld voldoende hoogte. Het vinden van een structurele oplossing voor dit huisvestingsvraagstuk kreeg vanaf circa 2011 prioriteit. In 2019 is, met de volledige ingebruikname van de nieuwbouw en de aangepaste gebouwen, het traject succesvol afgerond.

De activiteiten hebben zich gericht op uitbreiding door nieuwbouw en verbouw op de locatie aan de Fred. Roeskestraat. Twee belangrijke procesmatige uitgangspunten voor het project waren het maximaal gebruik maken van de aanwezige kwaliteiten binnen de academie en het bieden

van ruimte aan experiment. Deze uitgangspunten hebben geleid tot de keuze om een interne ontwerpcompetitie op te zetten onder de noemer Gerrit & Willem Do-It-Yourself, waarin teams van studenten, docenten en/of alumni in de gelegenheid werden gesteld een ontwerpvoorstel te doen. Begin 2012 heeft deze competitie geleid tot de keuze van een winnend ontwerpteam (Fedlev). Eveneens in 2012 is het programma van eisen opgesteld in overleg met de organisatie. In 2013 is het projectteam verder geprofessionaliseerd, doordat het interne ontwerpteam een samenwerking is aangegaan met een architectenbureau. Daarnaast is er een bouwmanagementbureau geselecteerd en is de keuze gemaakt voor een uitwerking en realisatie in een traditioneel projectorganisatie model. Ook heeft er in 2013 een inventarisatie plaatsgevonden ten aanzien van de wensen in de organisatie rond de indeling van de gebouwen in de nieuwe situatie. In 2015 heeft de Raad van Toezicht positief besloten over de daadwerkelijke realisatie van de nieuwbouw. De Europese aanbesteding en aanvang van het werk hebben in 2016 plaatsgevonden. De geplande oplevering van de nieuwbouw lag op medio 2018, maar werd naar eind 2018 verschoven, door redenen die niet bij de academie liggen.

In 2012 is een taakstellend stichtingskostenbudget vastgesteld door het College van Bestuur. Ten behoeve van de nieuwbouw en (gedeeltelijke) aanpassing van de bestaande

gebouwen is de Academie in 2015 een financiering aangegaan in de vorm van een lening bij het Ministerie van Financiën. Deze financiering bedraagt in totaal € 9 miljoen. Daarnaast is in 2018 een aanvullende financiering van € 1,5 miljoen aangegaan ten behoeve van aanvullende aanpassingen aan de bestaande gebouwen.

Voordat de structurele huisvestingsoplossing was gerealiseerd, is via huur van tijdelijke huisvesting aan de ruimtebehoefte tegemoetgekomen. De laatst gebruikte locatie op de Overschiestraat is begin 2019 verlaten.

In 2004 zijn het gerestaureerde hoofdgebouw (het Rietveldgebouw) van de academie en de nieuwbouw (het Benthem & Crouwelgebouw) op de kavel aan de Frederik Roeskestraat in gebruik genomen. De realisatie van deze verbeteringen in de huisvesting is mede mogelijk geworden door een financiële handreiking van de gemeente Amsterdam. Een externe financiering die hiermee verband hield is in 2009 volledig afgewikkeld.

Profileringfonds 2020

Onderstaand overzicht betreft de uitkeringen Profileringsfonds in 2020.

	STUDENTEN IN OVERMAGTSSITUATIE	BESTUURDERS STUDENTENVERENIGING OF MR	OVERIGE CATEGORIEËN
Aantal student aanvragen	1	–	45
Aantal student toekenningen	1	–	45
Totaal van toekenningen	€ 2.044	–	€ 34.644
Gemiddelde van toekenningen	€ 2.044	–	€ 770
Gemiddelde duur toekenningen	243 dagen	–	365 dagen

Cijfermatig deel continuïteitsparagraaf 2020

De continuïteitsparagraaf vormt met ingang van 2013 onderdeel van het jaarverslag en bestaat in het cijfermatige deel, zoals voorgeschreven, uit drie onderdelen. Dit zijn kengetallen met betrekking tot de ontwikkeling van de personele bezetting, een balans en een staat van baten en lasten. De drie onderdelen kennen een sterke onderlinge samenhang en zijn gebaseerd op dezelfde uitgangspunten ten aanzien van de ontwikkeling van de organisatie.

In de cijfermatige overzichten in deze paragraaf zijn de volgende uitgangspunten verwerkt:

- De meerjarenbegroting laat zien hoe de jaarlijkse begrotingen en bijbehorende jaarrekeningen zich naar verwachting in de komende jaren gaan ontwikkelen. Er is voor de academie een

meerjarenbegroting opgesteld voor de lange termijn, een periode van circa 20 jaar. De hier weergegeven jaren (tot en met 2025) stemmen overeen met de richtlijnen voor het jaarverslag. In 2020 heeft er, zoals eerder is beschreven, een herijking van het meerjarenperspectief plaatsgevonden op basis van een verbeterplan ten aanzien van de liquiditeitspositie. De bijgestelde meerjarenbegroting is hier opgenomen.

- Er is voor gekozen om zowel aan de inkomsten als aan de kostenkant geen indexering toe te passen. Dit betekent dat prijsontwikkelingen (door bijvoorbeeld inflatie) en inkomstenontwikkeling niet zijn meegenomen. Het uitgangspunt is dat indexering van kosten over het algemeen zal worden gecompenseerd door indexering van inkomsten. Dit is in het verleden over het algemeen het geval geweest.

- De gehanteerde uitgangspunten in de meerjarenbegroting zijn over het algemeen behoedzaam geweest. Te denken valt aan ontwikkeling in studentenaantallen, bekostingspercentages, maar ook in kosten, waarbij de laatste eerder ruim dan krap zijn begroot. In deze meerjarenbegroting rekenen we onszelf dus niet rijk.
- De meerjarenbalans vloeit voort uit de meerjarenbegroting. In de balans is de ontwikkeling van de waarde van de academie weergegeven. In de balans is onder andere ook te zien hoe de kaspositie van de academie zich gaat ontwikkelen, de zogenaamde liquiditeit. Dit is een belangrijk gegeven waarmee kan worden bepaald in hoeverre de academie kan voldoen aan haar directe financiële verplichtingen.

Concluderend kan naar aanleiding van de gegevens worden vastgesteld dat de resultaten in de meerjarenbegroting vanaf 2020 positief zijn.

In de meerjarenbalans is zichtbaar dat de liquide middelen vanaf 2022 gaan oplopen. Uit de financiële kengetallen blijkt dat de liquiditeitspositie zich in 2024 weer binnen de signaleringsgrens zal bevinden, op een niveau dat we ook minimaal willen aanhouden in de toekomst om eventuele fluctuaties te kunnen opvangen.

Signaleringswaarden financiële kengetallen

Solvabiliteit 2	minimaal 30%
Liquiditeit (current ratio)	minimaal 50%
Huisvestingsratio	maximaal 15%
Weerstandvermogen	minimaal 5%
Rentabiliteit	1-jarig < -10% 2-jarig < -5% 3-jarig < 0%

De gehanteerde signaleringswaarden zijn afkomstig van de Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 'Kengetallen bij het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen' uit 2016. De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarin op langere termijn voldaan kan worden aan de verplichtingen. De current ratio (vlottende activa/kort vreemd vermogen) geeft een indicatie van de mate waarin de academie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen

Kengetallen personeel

	2019	2020	2021	2022
PERSONELE BEZETTING IN FTE				
● bestuur / management	2,50	2,50	2,5	2,5
● onderwijzend personeel	34,36	35,04	34,5	34,0
● onderwijs ondersteunend personeel	30,41	28,09	30,0	30,0
● ondersteunend personeel	52,46	56,95	57,0	57,0
TOTAAL	120,73	122,58	124,0	123,5

	2019	2020	2021	2022
STUDENTEN AANTALLEN				
● Ba studenten	717	721	799	700
● Ma studenten	150	156	150	150
TOTAAL	867	877	850	850

Kengetallen personeel

	2023	2024	2025
PERSONELE BEZETTING IN FTE			
● bestuur / management	2,5	2,5	2,5
● onderwijzend personeel	34,0	34,0	34,0
● onderwijs ondersteunend personeel	30,0	30,0	30,0
● ondersteunend personeel	56,5	56,5	56,5
TOTAAL	123,0	123,0	123,0

	2023	2024	2025
STUDENTEN AANTALLEN			
● Ba studenten	700	700	700
● Ma studenten	150	150	150
TOTAAL	850	850	850

Balans 2019–2022

	2019	2020	2021	2022
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	–	–	–	–
Materiële vaste activa	18.591.756	18.133.673	17.583.674	16.889.673
Financiële vaste activa	–	–	–	–
	18.591.756	18.133.673	17.583.674	16.889.673
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden	22.329	29.740	29.740	23.000
Vorderingen	190.118	138.717	77.110	102.712
Effecten	–	–	–	–
Liquide middelen	553.451	1.142.608	1.065.000	1.214.139
	765.898	1.311.065	1.171.850	1.339.851
TOTAAL ACTIVA	19.357.654	19.444.738	18.755.524	18.229.524
Eigen vermogen: publiek	6.565.439	7.062.897	7.225.024	7.351.524
Eigen vermogen: privaat	86.325	17.109	2.500	5.000
Voorzeningen	89.000	165.000	103.000	78.000
Langlopende schulden	8.850.000	8.250.000	7.650.000	7.050.000
Kortlopende schulden	3.766.890	3.949.731	3.775.000	3.745.000
TOTAAL PASSIVA	19.357.654	19.444.738	18.755.524	18.229.524

Balans 2023–2025

	2023	2024	2025
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	–	–	–
Materiële vaste activa	16.077.673	15.338.673	14.643.673
Financiële vaste activa	–	–	–
	16.077.673	15.338.673	14.643.673
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden	23.000	23.000	23.000
Vorderingen	103.212	108.625	124.525
Effecten	–	–	–
Liquide middelen	1.651.639	2.160.226	2.633.326
	1.777.851	2.291.851	2.780.851
TOTAAL ACTIVA	17.855.524	17.630.524	17.424.524
Eigen vermogen: publiek	7.593.524	7.971.524	8.350.524
Eigen vermogen: privaat	10.000	15.000	20.000
Voorzieningen	75.000	75.000	75.000
Langlopende schulden	6.450.000	5.850.000	5.250.000
Kortlopende schulden	3.727.000	3.719.000	3.729.000
TOTAAL PASSIVA	17.855.524	17.630.524	17.424.524

Financiële kengetallen

	2023	2024	2025
Solvabiliteit 2	43,3%	46,0%	48,7%
Liquiditeit	49,9%	63,8%	76,7%
Huisvestingsratio	16,2%	16,0%	16,5%
Weerstandsvermogen	42,4%	43,8%	45,6%
Rentabiliteit	1,4%	2,1%	2,1%

Staat van baten en lasten 2019–2022

	2019	2020	2021	2022
Rijksbijdragen	13.085.734	13.591.874	13.968.000	14.141.000
Overige rijksbijdragen en -subsidies	–	–	–	–
College- en examengelden	2.547.623	2.583.962	2.630.000	2.594.000
Baten werk in opdracht van derden	501.814	510.890	421.000	344.000
Overige baten	862.178	579.369	691.000	850.000
TOTAAL BATEN	16.997.349	17.266.068	17.110.000	17.929.000
Personeelslasten	11.605.369	11.588.314	11.656.000	11.919.000
Afschrijvingen	1.388.772	1.233.039	1.260.000	1.233.000
Huisvestingslasten	1.920.404	1.474.449	1.708.000	1.658.000
Overige lasten	3.053.000	2.423.209	2.746.000	2.885.000
TOTAAL LASTEN	17.967.545	16.719.011	17.370.000	17.695.000
SALDO BATEN EN LASTEN	-970.196	466.575	340.000	234.000
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-125.883	-118.815	-112.000	-105.000
RESULTAAT	-1.096.079	428.242	228.000	129.000

Staat van baten en lasten 2023–2025

	2023	2024	2025
Rijksbijdragen	14.218.000	14.396.000	14.425.000
Overige rijksbijdragen en -subsidies	–	–	–
College- en examengelden	2.727.000	2.830.000	2.904.000
Baten werk in opdracht van derden	345.000	346.000	347.000
Overige baten	850.000	850.000	850.000
TOTAAL BATEN	18.140.000	18.422.000	18.526.000
Personeelslasten	12.021.000	12.150.000	12.153.000
Afschrijvingen	1.219.000	1.203.000	1.309.000
Huisvestingslasten	1.658.000	1.667.000	1.669.000
Overige lasten	2.897.000	2.928.000	2.928.000
TOTAAL LASTEN	17.795.000	17.948.000	18.059.000
SALDO BATEN EN LASTEN	345.000	474.000	467.000
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-98.000	-91.000	-83.000
RESULTAAT	247.000	383.000	384.000

Verslag van de Raad van Toezicht 2020

De Raad van Toezicht (RvT) oefent toezicht uit op het College van Bestuur (CvB) van de Gerrit Rietveld Academie (GRA). De taken en werkzaamheden van de Raad van Toezicht zijn geregeld in de statuten van de Stichting Gerrit Rietveld Academie, deze zijn in te zien op de website van de academie. De Raad kent geen separaat reglement. De Branchecode Goed Bestuur hogescholen vormt het kader voor het functioneren van de RvT en voor de governance van de academie in het algemeen. Daarnaast is er een toetsingskader opgesteld dat een leidraad is voor het handelen van de RvT.

Werkwijze RvT

De RvT vergadert ten minste één maal per drie maanden en voorts zo vaak als de voorzitter dit wenselijk acht of meerdere leden hierom verzoeken. Ook woont een delegatie van de Raad van Toezicht twee keer per jaar een vergadering van de Medezeggenschapsraad (MR) bij. De MR en RvT bespreken ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid tal van onderwerpen die in de academiegemeenschap leven. De voorzitter van de Raad van Toezicht woont ieder verslagjaar één vergadering bij van de stafhoofden bedrijfsvoering en de hoofddocenten van zowel bachelor als master. Leden van de RvT bezoeken daarnaast ook verschillende evenementen en activiteiten die plaatsvinden op de academie, zoals het eindexamen en de open dag. Zo blijft de Raad betrokken en geïnformeerd. De RvT wordt door het CvB halfjaarlijks geïnformeerd over lopende zaken door middel van een uitgebreide voortgangsrapportage. Daarnaast informeert het bestuur de RvT halfjaarlijk aan de hand van een bondige rapportage.

Reflectie van de RvT op 2020

CORONACRISIS

De Raad kijkt terug op een veelbewogen jaar. Door de coronacrisis heeft de Gerrit Rietveld Academie moeten anticiperen op nieuwe en onzekere situaties. De Raad meent dat dit op doortastende en vindingrijke wijze is gedaan. De RvT is door het CvB op de hoogte gehouden over de actuele stand van zaken van de coronacrisis, de maatregelen die bestuur heeft moeten nemen in navolging van landelijke bepalingen en welke effecten die hadden op de organisatie. Daarbij vond de Raad het van belang om, in deze onzekere en stressvolle tijden, het CvB bij te staan met constructief advies en te steunen waar nodig. De Raad heeft geconstateerd dat het CvB in crisistijd samen met de organisatie de continuïteit van het primaire proces, het onderwijs, heeft gewaarborgd. Binnen de kaders van de landelijke maatregelen heeft het CvB zich ingespannen om studenten zoveel mogelijk praktijkonderwijs aan te bieden, de werkplaatsen, onder strikte voorschriften, open te houden en afstudeertentoonstellingen voor bachelor- en masterstudenten te organiseren. Een aantal leden van de RvT heeft de eindexamenexposities bezocht om te ervaren of de coronacrisis de kwaliteit van het onderwijs positief heeft beïnvloed. De leden constateren dat er wel degelijk sprake is van een positieve invloed op de onderwijskwaliteit. De Raad spreekt zich dus lovend uit over de wijze waarop de GRA de kernactiviteiten heeft weten te waarborgen. Ook heeft de RvT erop toegezien dat het CvB de meest urgente beleidstrajecten en bedrijfsvoeringsprocessen, ondanks de coronacrisis, heeft gecontinueerd. De Raad heeft in zijn vergaderingen het bestuur ook ondersteund bij

en geadviseerd over de zorgtaak die het instellingsbestuur heeft voor het welzijn van medewerkers en studenten en in tijden van crisis veeleisend is.

EVALUATIE BESTUURLIJK MODEL

In navolging van de herbenoemingsprocedure van de CvB-leden in 2019, heeft de RvT zich in 2020 gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van een evaluatietraject van het bestuurlijk model. De uitkomst van die evaluatie betrof een besluit over welk bestuurlijk model het meest passend is bij een kunstacademie zoals de Gerrit Rietveld Academie.

Het evaluatieproces liep van juni tot december 2020 en bestond uit verschillende stappen. De RvT ontwikkelde een aantal criteria voor een gerichte SWOT-analyse voor het huidige bestuurlijk model en heeft de Medezeggenschapsraad en het CvB gevraagd deze uit te voeren. Op basis hiervan heeft de RvT gesprekken gevoerd met het CvB en de MR. Daarnaast heeft de Raad onderzoek gedaan naar andere bestuurlijke modellen bij vergelijkbare kunstopleidingen, de geschiedenis van de bestuurlijke modellen van de academie bestudeerd en gesproken met verschillende betrokkenen bij de aanstelling van het huidige CvB. De RvT heeft dit bestuurlijk model geëvalueerd zonder de personele invulling daarin mee te nemen.

Op 10 december 2020 heeft de Raad besloten om in het derde kwartaal van 2022 over te gaan op een nieuw bestuurlijk model. Dit besluit betekent dat het huidige CvB wordt herbenoemd voor één jaar, tot september 2022. Begin 2021 beraadt de Raad zich op de nadere invulling van het bestuurlijk model.

De RvT heeft over bestuurlijk model vijf keer extra vergaderd in 2020. Daarnaast heeft de Raad tussentijds met het CvB en de MR verschillende gesprekken gevoerd over het bestuurlijk model, onder andere om de SWOT-analyses te bespreken. Ook is er gesproken met de individuele CvB-leden en heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht een aantal bestuursvergaderingen bijgewoond om het proces en tussentijdse bevindingen te bespreken.

FINANCIËLE POSITIE VAN DE GRA

Door investeringen in uitbreiding en verbetering van onderwijsruimte in de afgelopen jaren, die gedeeltelijk uit eigen middelen zijn gefinancierd, in combinatie met een flink negatief financieel resultaat in 2019, is eind 2019 geconstateerd dat de liquiditeitspositie van de academie onder druk staat. De "current ratio" waarmee de liquiditeitspositie kan worden beoordeeld, ligt vanaf eind 2019 onder de signaleringswaarde die hiervoor wordt aangehouden door het ministerie van OCW. Om de continuïteit en financiële stabiliteit te kunnen garanderen zijn in 2020 de monitoring van financiële resultaten en liquiditeit geïntensiveerd. Ook heeft het CvB aanvullende maatregelen getroffen waar dat nodig is in kostenbeheersing en procesverbetering. In verband hiermee heeft de Auditcommissie in 2020 intensiever overleg gevoerd met het instellingsbestuur in de vorm van een maandelijks overleg met een update over de ontwikkeling van de financiën. De Auditcommissie heeft hierover verslag uitgebracht in de RvT-vergaderingen.

In 2020 heeft het CvB de RvT erover geïnformeerd dat de Inspectie van het Onderwijs haar toezicht heeft aangepast.

Dat betekent dat de academie intensiever gemonitord wordt ten behoeve van de waarborging van de continuïteit van de financiën. Het CvB heeft een verbeterplan gemaakt waarmee de liquiditeitspositie zo spoedig mogelijk wordt hersteld. De Raad heeft toezicht gehouden op de wijze waarop het instellingsbestuur tot verbeteringen gaat komen en heeft het bestuur ook meermaals kritisch bevraagd op de samenhang van het plan met de meerjarige ontwikkelambities van de academie. De Auditcommissie heeft met het CvB besproken dat met een kredietfaciliteit voor de korte termijn, die is toegekend, eventuele liquiditeitstekorten zouden kunnen worden opgevangen en dat de liquiditeit verbeterd kan worden door een lening bij OCW voor de wat langere termijn aan te vragen. Dit is ook in lijn met hetgeen hierover met de accountant is besproken.

WERVING NIEUW RVT-LID

In 2020 heeft de Raad een nieuw lid geworven, omdat het benoemingstermijn van Vincent Icke per 1 september 2020 afliep. Conform de statuten heeft de RvT, in samenspraak met het CvB, een profiel opgesteld. In het profiel is de nadruk gelegd op kennis van het hoger onderwijs en onderzoek. De MR is door de Raad geïnformeerd over de procedure en het profiel. Zowel RvT, CvB en MR hechten veel belang aan een inclusieve en diverse RvT. Daarom heeft de Raad gekozen om een wervingsbureau in te schakelen die gespecialiseerd is in diversiteit en inclusiviteit. Hiertoe heeft de Raad drie bureaus benaderd en gevraagd om een voorstel. Op basis van de voorstellen heeft de Raad gekozen voor Crmlink. De vacature is openbaar uitgezet via Crmlink en de communicatiekanalen van de GRA. Er is een selectiecommissie samengesteld die bestond uit een CvB-lid, de voorzitter van de RvT en een RvT-lid. De selectiecommissie heeft twee gespreksrondes gevoerd met kandidaten. Daarbij waren ook Crmlink en de secretaris van de RvT aanwezig. De wervingsprocedure heeft geresulteerd in de benoeming van prof. Dr. Wayne Modest tot lid van de Raad van Toezicht per november 2020.

In het kader van de wervingsprocedure heeft een delegatie van de RvT meermaals onderling overlegd. De selectiecommissie is op diverse momenten bij elkaar gekomen om de longlist te bespreken, twee gespreksrondes met kandidaten te voeren, om zich onderling te beraden en om tot besluitvorming te komen.

ZELFEVALUATIE RVT

In maart 2020 heeft de RvT zichzelf geëvalueerd. Voorafgaand aan de zelfevaluatie heeft de Raad het CvB en MR gevraagd om input te leveren op het functioneren van de RvT. Uit die zelfevaluatie zijn diverse actie- en verbeterpunten voortgekomen waar de Raad aan gaat werken. Een van de actiepunten is het organiseren van een strategisch-inhoudelijk beraad tussen Raad en College van Bestuur. Naast de vier reguliere vergaderingen per jaar, komen CvB en RvT twee keer samen voor een gesprek waarin zij meer inhoudelijk en strategisch overleggen. De Raad stelt zich hiermee nadrukkelijk op als sparringpartner voor het bestuur en komt hiermee tegemoet aan de wens van het bestuur om meer inhoudelijk uit te kunnen wisselen met de Raad. Het eerste strategisch-inhoudelijk beraad vond in 2020 plaats en ging over het aanstellingsbeleid. Het verslag van de zelfevaluatie is gedeeld met het CvB en in een RvT-vergadering besproken. De voorzitter

van de RvT heeft in een MR-vergadering teruggeblikt op de zelfevaluatie en gedeeld welke acties en verbeterpunten daaruit zijn voortgekomen.

DIALOOG MET DE MR

De ontmoetingen met de MR vindt de RvT open, informatief en constructief. De MR en RvT bespreken ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid tal van onderwerpen die in de academiegemeenschap leven. Ook in dit verslagjaar heeft een delegatie van de RvT twee reguliere MR-vergaderingen bijgewoond. Daarnaast heeft een delegatie van de RvT gesproken met een delegatie van de MR over de SWOT-analyse in het kader van de evaluatie van het bestuurlijk model. Verder heeft een lid van Auditcommissie een MR-vergadering bijgewoond op verzoek van de MR om nader kennis te maken en een breder perspectief te krijgen op de financiële positie van de academie.

BESPROKEN ONDERWERPEN EN BESLUITVORMING

De RvT heeft in dit verslagjaar viermaal vergaderd. Hieronder een overzicht van de besproken onderwerpen, in aanvulling op de hierboven genoemde thema's, en de besluiten die de RvT heeft genomen.

In het verslagjaar zijn geen besluiten genomen tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen spelen die van materiële betekenis zijn voor de hogeschool en/of voor de leden van het College van Bestuur en/of de leden van de Raad van Toezicht.

Herijkte begroting 2020	Goedgekeurd onder voorbehoud van instemming van de MR.
Instellingsplan 2020–2025 en plan van aanpak CvB	De RvT heeft het Instellingsplan en plan van aanpak goedgekeurd.
Accreditatie bachelor	Kennisgenomen van de positieve accreditatie en de wijze waarop er gewerkt gaat worden aan de aandachtspunten van het visitatiepanel.
Sociale veiligheid	RvT en CvB hebben gesproken over de wijze waarop het CvB de sociale veiligheid aan het versterken is. De Raad heeft het CvB hier een aantal adviezen over gegeven.
Herstelbeoordeling Kwaliteitsafspraken	Het Aanvullend Dossier Kwaliteitsafspraken is door de RvT goedgekeurd en er is gesproken over de voorbereiding van de visitatie van het NVAO-panel.
Afwikkeling nieuwbouw	Goedgekeurd.
Plan van aanpak begrotingsontwikkeling en stand van zaken kredietfaciliteit	Het plan van aanpak voor de meerjarenbegrotingsontwikkeling is besproken en de Auditcommissie heeft er een positief advies over gegeven. De RvT heeft het CvB geadviseerd om de coronacrisis mee te nemen in de scenario-ontwikkeling.
Aanstellingsbeleid	RvT heeft zowel kennisgenomen over de stand van zaken als inhoudelijk gesproken met het CvB over een aantal aspecten van het aanstellingsbeleid. Dit inhoudelijk gesprek heeft geleid tot een aantal punten die het CvB meeneemt in de verdere herijking van het beleid.
Jaarverslag en jaarrekening 2019	Goedgekeurd.
Actuele financiële situatie	De RvT heeft meermaals kennisgenomen van de actuele financiën en de ontwikkelingen. Ook heeft de RvT het verbeterplan van het CvB besproken in samenhang met de ambities van de academie.
WNT 2020	Goedgekeurd.
Herbenoeming RvT-leden	De RvT heeft de herbenoeming van de leden Lukács, Ten Thije, Holterhues en Van Kranendonk goedgekeurd.
Begroting 2021	De RvT heeft de begroting goedgekeurd onder voorbehoud van het besluit om een lening aan te vragen ter verbetering van de financiële positie en het besluit om de zzp-tarieven te verhogen in september 2021.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie bestaat uit de leden Van Kranendonk en Icke (tot juli 2020). Het lid Lukács is toegetreden tot de commissie na het aftreden van Icke en vult het lidmaatschap tijdelijk in. In 2021 komt de RvT tot een structurele bezetting van de commissie. De commissie is in het verslagjaar tweemaal bijeengekomen. De Remuneratiecommissie heeft de MR begin 2020 verzocht om informatie op te halen over het functioneren van de CvB-leden. In een gezamenlijk gesprek met een afvaardiging van de MR, het CvB en de Remuneratiecommissie zijn de door de MR opgehaalde aandachtspunten en positieve punten besproken. Ook heeft de Remuneratiecommissie individuele functioneringsgesprekken gevoerd met het College van Bestuur. De procedure is doorlopen conform de Regeling Functioneren en Beoordelen CvB.

Kwaliteitscommissie

De Kwaliteitscommissie bestaat uit het lid Lukács en Modest, die in november is toegetreden. De commissie bestaat sinds 2018, waarbij de RvT de ambitie had uitgesproken om de commissie door te ontwikkelen en uit te breiden met een tweede lid. Het toetreden van dhr. Modest betekent dat de Kwaliteitscommissie in 2021 verder ontwikkeld kan worden door doel, taken en vergadermomenten formeel vast te leggen in een reglement. In dit verslagjaar heeft de commissie diverse activiteiten ondernomen om zich te informeren over ontwikkelingen in het onderwijs en onderzoek. Zo heeft lid Lukács de open dag van de bachelor bezocht, deelgenomen aan diverse online-activiteiten (o.a. Studium Generale en Uncut), diverse gesprekken met mensen uit de organisatie gevoerd en de afstudeertentoonstellingen van de bachelor- en masteropleiding bezocht. De Kwaliteitscommissie constateert dat de academie de omslag van offline naar digitaal met vaart en verve heeft gemaakt.

Per 2021 zal de Kwaliteitscommissie omgedoopt worden tot Onderwijs- en Onderzoekcommissie.

Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit de leden Holterhues en Ten Thije en houdt toezicht op de doelmatige besteding van overheidsgeld. De commissie is in dit verslagjaar elf keer bijeengekomen. Er is vaker dan de reguliere vergadercyclus vergaderd, zodat de Auditcommissie met het instellingsbestuur de resultaatsontwikkeling en de liquiditeitspositie nauwlettend kon monitoren, informatie uit kon wisselen over ontwikkelingen in de financiën a.d.h.v. diverse rapportages en toezicht kon houden op de totstandkoming van een verbeterplan en bijbehorend bijgesteld meerjarenperspectief vanuit het CvB. Ook heeft de Auditcommissie eenmalig zonder het CvB overleg gevoerd met de accountant om beter zijn toezichthoudende taak op duurzame wijze uit te voeren. Dit extra overleg stond los van de monitoring van de liquiditeitspositie.

BESPROKEN ONDERWERPEN I.H.K.V. MONITORING LIQUIDITEITSPOSITIE

De Auditcommissie heeft in dit verslagjaar met het CvB gesproken over hoe er zowel op korte als op lange termijn

verbeteringen in de liquiditeitspositie gerealiseerd konden worden.

Ten aanzien van de begroting 2020 heeft de Auditcommissie het CvB aangespoord en geadviseerd om bezuinigingen te realiseren, zodat het liquiditeitsniveau in kalenderjaar 2020 al verbeterd kon worden. Daarnaast heeft de Auditcommissie het CvB bevraagd over hoe het begrotingsproces beter georganiseerd kon worden. Het CvB heeft hiervoor een plan opgesteld in samenwerking met de organisatie. Ook is de Auditcommissie nauw betrokken geweest bij het aanvragen van een kredietfaciliteit bij OCW, zodat eventuele liquiditeitsproblemen opgevangen zouden kunnen worden. Daarnaast heeft de Auditcommissie een positief advies gegeven over het aanvragen van een lening bij OCW, om zo sneller tot verbetering van de liquiditeitspositie te komen.

Verder heeft de Auditcommissie afspraken met het CvB gemaakt over de rapportages die zij periodiek wilde bespreken, waaronder een liquiditeitsprognose naar aanleiding de resultaatsontwikkeling. Voorts is het door OCW gevraagde verbeterplan met een meerjarenperspectief besproken met de Auditcommissie. Bij de ontwikkeling hiervan heeft de Auditcommissie het CvB bevraagd over welke risico's er voor de inkomsten- en uitgavenkant zouden kunnen zijn, bijvoorbeeld een lagere instroom van studenten, de effecten van de verhoging van het Instellingstarief en bezuinigingen in de bekostiging. De Auditcommissie meent dat het CvB deze risico's voldoende heeft uitgewerkt en ondervangen.

Ook heeft de Auditcommissie deelgenomen aan een gesprek met de Inspectie van het Onderwijs, waarover terugkoppeling is gegeven aan de RvT.

**BESPROKEN ONDERWERPEN I.H.K.V.
REGULIERE TOEZICHTHOUDENDE ACTIVITEITEN**
Naast de extra aandacht die is uitgegaan naar de monitoring van de liquiditeit, heeft de Auditcommissie:

- overleg gevoerd met de accountant, Deloitte, de voorzitter CvB en de controller over de interimcontrole en de managementletter 2019;
- met de accountant, voorzitter CvB en de controller de jaarrekening 2019 besproken en het accountantsverslag. De commissie heeft de RvT aanbevolen om de jaarrekening 2019 goed te keuren;
- toezicht gehouden op de effecten van de coronacrisis op diverse aspecten van de financiën en advies gegeven over het beheersen van effecten;
- toezicht gehouden op en een positief advies gegeven over aanvullende bestedingsdoelen van het CvB, die mogelijk waren doordat er meer bestedingsruimte was als gevolg van de coronacrisis.
- met de voorzitter CvB en de controller de begroting 2021 besproken en de RvT aanbevolen om de begroting 2021 goed te keuren. In het bijzonder heeft de Auditcommissie kritisch meegekeken naar de wens van het CvB om de zpp-tarieven te

verhogen in 2021, waarbij het CvB is gevraagd om verschillende scenario's uit te werken met daarin het effect op de lange termijn voor de liquiditeitspositie. De commissie vond de gekozen aanpak van het CvB behoorlijk en heeft deze kunnen onderschrijven.

De Raad van Toezicht dankt het College van Bestuur en de medewerkers van de Gerrit Rietveld Academie voor hun inzet in het afgelopen jaar.

Samenstelling van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is samengesteld uit leden met diverse achtergronden die afkomstig zijn uit verschillende sectoren; cultuur, onderwijs & onderzoek, bedrijfsleven, financiën en (semi-) overheid. Door deze brede vertegenwoordiging kan de Raad vanuit verschillende perspectieven en op meerdere niveaus toezicht houden en het bestuur bevragen en adviseren.

LEDEN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT PER 31 DECEMBER 2020:

- Mevrouw drs J. A. van Kranendonk
Hoofdfunctie: Adviseur en toezichthouder
Aangetreden: 2016 (moment van aftreden 2024)
Herbenoemd: 2020
Voorzitter
Lid Remuneratiecommissie
- De heer drs F.W.J. Holterhues
Hoofdfunctie: Directeur Oikocredit Nederland
Aangetreden: 2016 (moment van aftreden 2024)
Herbenoemd: 2020
Lid Auditcommissie
- De heer prof. dr. V. Icke
Hoofdfunctie: Hoogleraar theoretische sterrenkunde, Universiteit Leiden en bijzonder hoogleraar kosmologie, Universiteit van Amsterdam.
Aangetreden: 2012
Afgestreden: 2020
Lid Remuneratiecommissie
- Mevrouw M. Lukács MFA
Hoofdfunctie: Beeldend kunstenaar
Aangetreden: 2016 (moment van aftreden 2024)
Herbenoemd: 2020
Lid Kwaliteitscommissie
Interim-lid Remuneratiecommissie
- De heer S. ten Thije MA
Hoofdfunctie: Hoofd Collecties Van Abbemuseum Eindhoven
Aangetreden: 2016 (moment van aftreden 2024)
Herbenoemd: 2020
Lid Auditcommissie
- De heer prof. dr. W.A.H. Modest
Hoofdfuncties: Inhoudelijk directeur Nationaal Museum voor Wereldculturen, Hoofd van het Research Center for Material Culture, Bijzonder Hoogleraar Material Culture and Critical Heritage

Studies, Faculty of Humanities bij de Vrije Universiteit, Amsterdam
Aangetreden: 2020 (1^e moment van aftreden 2024)
Lid Kwaliteitscommissie

Een actueel overzicht van de nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht is te vinden op de website van de academie. Aan het vereiste van onafhankelijkheid van de leden van de Raad van Toezicht is voldaan. Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk in de zin van uitwerking III.2 van de branchecode governance HBO.

000.1
000.2
000.3
000.4
000.5
000.6
000.7
000.8
000.9
001.0
001.1
001.2
001.3
001.4
001.5

000.1
000.2
000.3

Jaarrekening 2020

Balans per 31 december 2020

(na resultaatbestemming)

		2020	2019
	VASTE ACTIVA		
1.1	Immateriële vaste activa	–	–
1.2	Materiële vaste activa	18.133.673	18.591.756
1.3	Financiële vaste activa	–	–
		18.133.673	18.591.756
	VLOTTENDE ACTIVA		
1.4	Vorraden	29.740	22.329
1.5	Vorderingen	138.717	190.117
1.6	Effecten	–	–
1.7	Liquide middelen	1.142.608	765.898
		1.311.065	765.898
		€ 19.444.738	€ 19.357.654
2.1	Eigen vermogen	7.080.006	6.651.764
2.2	Vorzieningen	165.000	89.000
2.3	Langlopende schulden	8.250.000	8.850.000
2.4	Kortlopende schulden	3.949.731	3.766.890
		€ 19.444.738	€ 19.357.654

Staat van baten en lasten over 2020

		2020	BEGROTING 2020	2019
	BATEN			
3.1	Rijksbijdragen	13.591.847	13.170.000	13.085.734
3.2	Overige rijksbijdragen en -subsidies	–	–	–
3.3	College-, cursus-, les- en examengelden	2.583.962	2.547.000	2.547.623
3.4	Baten werk in opdracht van derden	510.890	321.000	501.814
3.5	Overige baten	579.369	862.000	862.178
	TOTAAL BATEN	17.266.068	16.900.000	16.997.349
	LASTEN			
4.1	Personeelslasten	11.588.314	11.045.500	11.605.369
4.2	Afschrijvingen	1.233.039	1.300.000	1.388.772
4.3	Huisvestingslasten	1.474.449	1.652.900	1.920.404
4.4	Overige lasten	2.423.209	2.683.100	3.053.000
	TOTAAL LASTEN	16.719.011	16.681.500	17.967.545
5	SALDO BATEN EN LASTEN	547.057	218.500	-970.196
	FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-118.815	-118.500	-125.883
	RESULTAAT	€ 428.242	€ 100.000	€ -1.096.079

Kasstroomoverzicht over 2020

	2020	2019
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
SALDO BATEN EN LASTEN	547.057	-970.196
Gecorrigeerd voor:		-
● Afschrijvingen	1.233.039	1.388.772
● Waardeveranderingen	-	-
● Mutatie voorzieningen	76.000	-10.000
	1.309.039	1.378.772
Veranderingen in vlottende middelen:		
● Voorraden	-7.410	31
● Vorderingen	51.400	101.962
● Schulden	182.841	-1.018.702
	226.831	-916.709
KASSTROOM UIT BEDRIJFSOPERATIES	2.082.927	-508.133
Ontvangen interest	-	-
Betaalde interest	-118.815	-125.883
	-118.815	-125.883
TOTAAL KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	€ 1.964.112	€ -634.016
KASSTROOM UIT INVESTERINGS-ACTIVITEITEN		
Investeringen in materiële vaste activa	-774.956	-1.232.415
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
	-774.956	-1.232.415
TOTAAL KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	€ 1.189.156	€ -1.232.415
KASSTROOM UIT FINANCIERINGS-ACTIVITEITEN		
Toename langlopende schulden	-	-
Afname langlopende schulden	-600.000	-600.000
TOTAAL KASSTROOM UIT FINANCIERINGS-ACTIVITEITEN	-600.000	-600.000
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN	€ 589.156	€ -2.466.431

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2020

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De Gerrit Rietveld Academie is een stichting, statutair gevestigd te Amsterdam, waarvan de voornaamste activiteit bestaat uit het verzorgen van kunstonderwijs.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

ALGEMEEN

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. De stichting hanteert een strikte betalingstermijn voor haar debiteuren. Voorts wordt de liquiditeitspositie door middel van de opstelling van begrotingen strak gemonitord.

KREDIETRISICO

De stichting heeft geen significante concentraties van kredietrisico's. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

RENTETRISICO EN KASSTROOMRISICO

De stichting heeft geen externe financiering aangetrokken waarover renterisico's worden gelopen. Lagere marktrentes leiden wel tot lagere rendementen op liquide middelen. De solvabiliteit en liquiditeitspositie van de stichting worden nauwkeurig bewaakt door het bestuur, in relatie tot intern gestelde streefwaarden. De stichting maakt geen gebruik van financiële derivaten om deze risico's af te dekken.

REËLE WAARDE

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

VALUTARISICO

De stichting heeft enkele transacties per jaar in vreemde valuta.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, verminderd met investeringssubsidies.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Inventaris en apparatuur: afschrijvingstermijn 3,4,5 of 8 jaar

De componentenmethode wordt gehanteerd voor gebouwen:

- Gebouwen:

Casco	afschrijvingstermijn 60 jaar
Afbouw	afschrijvingstermijn 30 jaar
Inbouwpakket	afschrijvingstermijn 15 jaar
Technische installaties	afschrijvingstermijn 15 jaar
Terreinvoorzieningen	afschrijvingstermijn 15 jaar
Spuitscabine	afschrijvingstermijn 10 jaar
Erfpachtrecht	afschrijvingstermijn 50 jaar

Er wordt afgeschreven op inventaris en apparatuur als de aanschafprijs hoger is dan € 500. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. De kosten van groot onderhoud worden volgens de componentenbenadering geactiveerd.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves gepresenteerd. Deze hebben een publiek karakter. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het College van Bestuur.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is het gedeelte van het eigen vermogen waaraan het bestuur een specifieke bestemming heeft gegeven.

PUBLIEKE MIDDELEN

Publieke middelen zijn gelden verkregen ten laste van de rijksbegroting of anderszins uit hoofde van bij of krachtens de wet ingestelde heffingen verkregen gelden, alsmede de opbrengsten daarvan, waarover een instelling de beschikking heeft gekregen om de wettelijke taak te verrichten (zie artikel 1 Regeling beleggen en belenen voor instellingen voor onderwijs en onderzoek).

PRIVATE MIDDELEN

Alle overige gelden niet zijnde publieke middelen waarover de instelling beschikt.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Voorzieningen

worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen, die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is, dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen, die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Overlopende passiva

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Personeelsbeloningen/pensioenen

Voor de medewerkers is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde-pensioenregeling. Het betreft een collectieve pensioenregeling voor alle medewerkers in de sector die wordt uitgevoerd door ABP.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De dekkingsgraad van ABP per 31 december 2020 bedroeg 93,2%. De stichting Gerrit Rietveld Academie heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Baten

RIJKSBIJDAGEN, OVERIGE OVERHEIDSBIJDAGEN EN -SUBSIDIES

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

COLLEGE-, CURSUS-, LES- EN EXAMENGELDEN

De college-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het college/studiejaar zijn gespreid.

BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn.

Lasten

BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de

realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

1 Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	1.2.1 GEBOUWEN EN TERREINEN	1.2.2 INVENTARIS EN APPARATUUR	1.2.4 IN UITVOERING EN VOORUIT- BETALINGEN	1.2.5 IN MINDERING GEBRACHTE INVESTERINGS- SUBSIDIES	TOTAAL
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
STAND PER 1 JANUARI 2020					
Aanschafprijs	36.672.870	6.018.365	64.820	-3.496.509	39.259.546
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	15.909.786	4.758.004	–	–	20.667.790
BOEKWAARDE	20.763.084	1.260.361	64.820	-3.496.509	18.591.756
MUTATIES IN DE BOEKWAARDE					
Investerings	536.478	227.762	10.716	–	774.956
Ingebruikname	–	64.820	-64.820	–	–
Desinvesteringen: aanschafprijs	–	–	–	–	–
Afschrijvingen	-1.106.571	-394.377	–	267.909	-1.233.039
Desinvesteringen: cumulatieve afschrijvingen	–	–	–	–	–
SALDO 2020	-570.093	-101.795	-54.104	267.909	-458.083
STAND PER 31 DECEMBER 2020					
Aanschafprijs	37.209.348	6.310.947	10.716	-3.228.600	40.302.411
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	17.016.356	5.152.382	–	–	22.168.738
BOEKWAARDE	20.192.992	1.158.565	10.716	-3.228.600	18.133.673

Onder materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van € 1.176.790 (2019 : € 1.213.093) ter zake erfpachtrecht. De erfpachtrechten zijn afgekocht voor 2003 tot en met 2053, gedurende een periode van 50 jaar.

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen, exclusief het gebouw dat begin oktober 2018 in gebruik is genomen, is door de gemeente Amsterdam voor 2019 vastgesteld op € 15.016.000 (peildatum 1 januari 2018). Voor 2020 is nog geen beschikking ontvangen.

2 Voorraden en vorderingen

		2020		2019	
		EUR	EUR	EUR	EUR
1.4.1	GEBRUIKSGOEDEREN	29.740		22.329	
1.4.2	VOORUITBETAALD OP VOORRADEN	–		–	
			29.740		22.329
1.5.1	DEBITEUREN		12.662		58.740
1.5.5	STUDENTEN/DEELNEMERS/CURSISTEN		501		–
1.5.7	OVERIGE VORDERINGEN				
	Verstrekte voorschotten personeel	–		800	
	Overige	54.349		35.702	
			54.349		36.502
1.5.8	OVERLOPENDE ACTIVA				
	Vooruitbetaalde kosten	24.575		67.510	
	Overige	46.630		27.365	
			71.205		94.875
			138.717		190.117

3 Liquide middelen

		2020	2019
		EUR	EUR
1.7.1	KASMIDDELEN	2.042	1.545
1.7.2	TEGOEDEN OP BANK- EN GIROREKENINGEN	86.332	90.964
1.7.3	SCHATKISTBANKIEREN	1.054.234	460.943
1.7.4	DEPOSITO'S	–	–
		1.142.608	553.452

Credit Faciliteit bij schatkistbankieren

Vanuit het Ministerie van Financiën een kredietfaciliteit is verstrekt ad. € 1 Mio. conform de lopende overeenkomst. Dit houdt in dat overtollige middelen, met uitzondering van middelen nodig voor uitoefening van de publieke taak, voortaan uitsluitend bij het rijk of bij andere lagere overheden mogen worden uitgezet. Dit beperkt eventuele kredietrisico's.

In 2020 heeft Gerrit Rietveld Academie geen gebruik hoeven te maken van deze faciliteit.

4 Eigen vermogen

		STAND PER 1 JANUARI 2020	RESULTAAT	STAND PER 31 DECEMBER 2020
		EUR	EUR	EUR
	ALGEMENE RESERVE			
2.1.1	Algemene reserve	6.565.439	497.458	7.062.897
	BESTEMMINGSRESERVE			
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	86.325	-69.216	17.109
		6.651.764	428.242	7.080.006

5 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

	2.2.1.1 PERSONEELS- VOORZIENING WW/BW	2.2.1.2 PERSONEELS- VOORZIENING JUBILEA	2.2.1 PERSONEELS- VOORZIENINGEN	TOTAAL
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2020	30.000	59.000	89.000	89.000
Dotaties	120.088	19.387	139.475	139.475
Onttrekkingen	59.758	2.985	62.743	62.743
Vrijval	330	402	732	732
STAND PER 31 DECEMBER 2020	90.000	75.000	165.000	165.000
KORTLOPEND DEEL < 1 JAAR	65.000	12.000	77.000	77.000
DEEL 1-5 JAAR	25.000	15.000	40.000	40.000
LANGLOPEND DEEL > 5 JAAR	–	48.000	48.000	48.000

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorziening WW/BW heeft betrekking op werkloosheid en wachtgeld en geldt voor 5 personen per ultimo 2020. Werknemers hebben bij beëindiging van hun dienstverband recht op een werkloosheid-uitkering en een deel van hen heeft ook recht op een wachtgeld-uitkering. Onttrekkingen aan deze voorziening vinden plaats op basis van de facturen van de uitkeringsinstanties. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

De personeelsvoorziening jubilea is gevormd vanuit een recht dat is opgenomen in de cao HBO. Hierbij is sprake van een jubileumgratificatie bij een 25-, 40- en 50-jarig dienstverband, waarbij de hoogte hiervan gelijk is aan respectievelijk 50%, 100% en 100% van het brutosalaris per maand. Er is dus sprake van een uitgestelde beloning waarvoor (in overeenstemming met RJ 271) een voorziening is gevormd.

6 Langlopende schulden

		STAND PER 1 JANUARI 2020	AFLOSSINGS- VERPLICHTING	STAND PER 31 DECEMBER 2020	RESTERENDE LOOPTIJD >1 JAAR	RESTERENDE LOOPTIJD >5 JAAR
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.3.5.1	Lening ministerie van Financiën	7.650.000	450.000	7.200.000	7.200.000	4.950.000
2.3.5.2	Lening ministerie van Financiën	1.200.000	150.000	1.050.000	1.050.000	300.000
		8.850.000	600.000	8.250.000	8.250.000	5.250.000

2.3.5.1	Aanvang (hoofdsom)	1 oktober 2015 (€ 9.000.000)				
	Looptijd	22 jaar (einddatum 31 december 2037)				
	Rentepercentage	1,43% gedurende de gehele looptijd (jaarlijks achteraf)				
	Aflossing	€ 112.500 per kwartaal ingaande 1 april 2018.				

2.3.5.2	Aanvang (hoofdsom)	1 juli 2018 (€ 1.500.000)				
	Looptijd	10 jaar (einddatum 31 december 2028)				
	Rentepercentage	0,42% gedurende de gehele looptijd (jaarlijks achteraf)				
	Aflossing	€ 37.500 per kwartaal ingaande 1 april 2019.				

Zekerheden lening onder 2.3.5.1 en 2.3.5.2

Eerste hypotheek op de panden met ondergrond aan de Frederik Roeskestraat 96 en 98 te Amsterdam. De panden zijn kadastraal bekend bij de gemeente Amsterdam, sectie AB onder de nummers 1952, 2128 en 2376. Verpanding (eerste pandrecht) van roerende zaken in de gebouwen aan de Frederik Roeskestraat 96 en 98 te Amsterdam.

7 Kortlopende schulden

		2020		2019	
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.4.1	Kredietinstellingen		600.000		600.000
2.4.3	Crediteuren		317.759		225.793
2.4.4	Schulden aan gemeentes en GR's		41.817		
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen				
	Loonheffing	273.287		250.114	
	Omzetbelasting	17.079		21.485	
	Premies sociale verzekeringen	135.054		124.893	
			425.420		396.492
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen		114.213		111.545
2.4.9	Overige kortlopende schulden		8.953		141.681
2.4.10	Overlopende passiva				
	Vooruitontvangen college- en les gelden	1.716.594		1.653.941	
	Vooruitontvangen subsidies OCW/LNV geoormerkt	–		–	
	Vakantiegeld en -dagen	249.819		235.335	
	Overige	475.156		402.103	
			2.441.569		2.291.379
			3.949.731		3.766.890

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er is een verplichting aangegaan inzake huur Frederik Roeskestraat 105 te Amsterdam, welke loopt tot en met 31 juli 2020. De huurprijs per jaar, inclusief voorschot servicekosten, bedraagt € 30.505.

Er is een verplichting aangegaan inzake huur Amstelveenseweg 85 II en 85 III te Amsterdam, welke loopt tot en met 31 maart 2023. De totale huurprijs per jaar bedraagt € 50.400.

Er is een verplichting aangegaan inzake schoonmaakdiensten, welke loopt tot met 30 april 2021. De kosten op jaarbasis bedragen ongeveer € 366.000.

Er is een verplichting aangegaan inzake de outsourcing van ICT-beheer, welke loopt tot met 30 april 2021. De kosten op jaarbasis bedragen ongeveer € 123.000.

Er is een leaseverplichting aangegaan inzake multifunctionals, welke loopt tot en met 31 augustus 2025. De kosten op jaarbasis bedragen € 45.640.

Er is een verplichting aangegaan inzake reprografische apparatuur, welke loopt tot en met 30 juni 2025. De kosten op jaarbasis bedragen ongeveer € 46.000.

Er is een verplichting aangegaan inzake gebruikers hardware, welke loopt tot en met 30 april 2023. De kosten op jaarbasis bedragen ongeveer € 62.000.

Regeling duurzame inzetbaarheid en werktijdvermindering senioren

De regeling duurzame inzetbaarheid is bedoeld om werknemers in de gelegenheid te stellen afspraken te maken die hen helpen om ook op langere termijn het werk goed, gezond en met plezier te blijven doen, om werk en privé goed te combineren. Eigen verantwoordelijkheid en keuze van de werknemer staan daarbij voorop. Overeenkomstig hoofdstuk 271 Personeelsbeloningen van de richtlijnen dienen de gespaarde verlofuren als gevolg van de afspraken duurzame inzetbaarheid of de werktijdenvermindering voor senioren conform paragraaf 2, alinea 203, van dat hoofdstuk, op de balans opgenomen te worden als een verplichting uit hoofde van een opbouw van rechten voor zover de gespaarde rechten op doorbetaalde afwezigheid kunnen worden opgenomen of verzilverd. Op dit moment is er één werknemers van de Rietveld Academie die daadwerkelijk gebruik maken van de regeling.

Het maximale effect van deze regeling, bedraagt op termijn € 1.218.000.

8 Rijksbijdragen

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
3.1.1	Rijksbijdrage OCW	13.591.847	13.170.000	13.081.126
3.1.2	Overige subsidies OCW	–	–	4.608
		13.591.847	13.170.000	13.085.734
	UITSPLITSING RIJKSBIJDAGEN			
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	13.591.847	13.170.000	13.081.126
	SPECIFICATIE OVERIGE SUBSIDIES OCW			
3.1.2.1.1	Geormerkte subsidies OCW	–	–	4.608
		–	–	4.608

9 College-, cursus-, les en examengelden

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
3.3.3	Collegegelden sector HBO	2.583.962	2.547.000	2.547.623
		2.583.962	2.547.000	2.547.623

10 Baten werk in opdrachten van derden

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
3.4.1	Contractonderwijs	201.556	209.000	220.216
3.4.2	Contractonderzoek NWO	85.657		
3.4.3	Overige baten werk in opdracht van derden	223.677	112.000	281.598
		510.890	321.000	501.814

11 Overige baten

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
3.5.1	Verhuur	6.170	6.000	6.049
3.5.2	Detachering personeel	27.255	21.000	30.345
3.5.6	Studentbijdragen	136.940	270.000	256.791
3.5.7	Verkoop van onderwijsmateriaal	36.778	45.000	47.556
3.5.8	Catering	273.301	520.000	508.010
3.5.9	Overige	98.925		13.427
		579.369	862.000	862.178

12 Personeelslasten

		2020		BEGROTING 2020		2019	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
	Brutolonen en salarissen	7.034.110		6.864.700		6.898.603	
	Sociale lasten	940.608		926.800		932.916	
	Pensioenpremies	1.002.397		1.022.800		990.479	
4.1.1	Lonen en salarissen		8.977.115		8.814.300		8.821.998
	Dotatie personele voorzieningen	135.758		24.000		69.864	
	Personeel niet in loondienst	2.212.845		1.887.300		2.288.772	
	Overige	278.105		319.900		425.823	
4.1.2	Overige personele lasten		2.626.708		2.231.200		2.784.459
4.1.3	Af: uitkeringen		-15.509				-1.088
			11.588.314		11.045.500		11.605.369

Personeelsbestand

	2020	2019
	FTE	FTE
Bestuur / management	2,50	2,50
Personeel primair proces: onderwijzend personeel	35,04	35,36
Personeel primair proces: onderwijzend ondersteunend personeel	28,09	30,41
Ondersteunend personeel	56,95	52,46
	122,58	120,73

13 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
4.2.2	Materiële vaste activa	1.233.039	1.300.000	1.388.772
		1.233.039	1.300.000	1.388.772

14 Huisvestingslasten

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
4.3.1	Huur	78.906	94.500	117.887
4.3.2	Verzekeringen	49.498	50.000	39.656
4.3.3	Onderhoud	357.296	404.400	519.107
4.3.4	Energie en water	325.310	387.000	351.768
4.3.5	Schoonmaakkosten	409.012	415.000	412.298
4.3.6	Heffingen	19.029	90.000	125.589
4.3.7	Overige	235.399	212.000	354.099
		1.474.449	1.652.900	1.920.404

15 Overige lasten

	2020	BEGROTING 2020	2019
	EUR	EUR	EUR
Administratie- en beheerskosten	1.103.271	928.500	1.083.245
Inventaris en apparatuur	113.947	126.000	274.590
Leer- en hulpmiddelen	1.003.349	1.257.900	1.348.137
Overige	202.641	370.700	347.028
	2.423.208	2.683.100	3.053.000

In de post *administratie- en beheerskosten* zijn de accountancykosten opgenomen, waarbij onderstaand overzicht behoort.

	2020	BEGROTING 2020	2019
	EUR	EUR	EUR
Controle	89.600	71.500	75.020
Aan controle verwante opdrachten	–	–	–
Belastingdienstverlening	–	–	–
Overige dienstverlening	–	–	–
	89.600	71.500	75.020

16 Financiële baten en lasten

		2020	BEGROTING 2020	2019
		EUR	EUR	EUR
5.1	Rentebaten	–	–	–
5.4	Rentelasten	-118.815	-118.500	-125.883
		-118.815	-118.500	-125.883

Wet Normering Topinkomens Bezoldiging toezichthouders

	J.A. VAN KRANENDONK	F.W.J. HOLTERHUES	V. ICKE	M.H. LUKACS	W. MODEST	S. TEN THIJE
FUNCTIEGEGEVENS	VOORZITTER	LID	LID	LID	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-08	1-1 / 31-12	1-11 / 31-12	1-1 / 31-12
BEZOLDIGING						
Totale bezoldiging 2020	4.500	3.300	2.200	3.400	550	3.300
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	21.450	14.300	9.533	14.300	2.383	14.300
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	–	–	–	–	–	–
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	–	–	–	–	–	–
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	–	–	–	–	–	–
FUNCTIEGEGEVENS 2019	VOORZITTER	LID	LID	LID	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12		1-1 / 31-12
BEZOLDIGING						
Totale bezoldiging 2019	4.500	3.300	3.300	3.300		3.300
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	20.700	13.800	13.800	13.800		13.800

Bezoldiging bestuurders

Per 1 januari 2016 zijn bezoldigingsmaxima van kracht, door de wijziging van de *Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren*. Per 2016 gelden bezoldigingsklassen op basis van instellingskenmerken, welke gezamenlijk een indicatie geven van de complexiteit van de bestuursfunctie.

Voor de Gerrit Rietveld Academie is hiermee het maximale bezoldiging gesteld op € 143.000 voor 2020, klasse indeling C op basis van 7 complexiteitspunten. Deze indeling is als volgt tot stand gekomen : driejaarsgemiddelde totale baten (4 punten), driejaarsgemiddelde aantal bekostigde studenten (1 punt) en aantal onderwijssectoren (2 punten).

	G.A. VAN EENENNAAM	J.H. BEIJ	B.S.H. ZEGERS
FUNCTIEGEGEVENS	VOORZITTER	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12	1-1 / 31-12
Omvang dienstverband	0,9 fte	0,7 fte	0,9 fte
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
BEZOLDIGING			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.652	79.063	101.652
Beloningen betaalbaar op termijn	18.042	14.032	18.042
SUBTOTAAL	119.694	93.095	119.694
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	128.700	100.100	128.700
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	–	–	–
TOTALE BEZOLDIGING 2020	119.694	93.095	119.694
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	–	–	–
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	–	–	–

	G.A. VAN EENENNAAM	J.H. BEIJ	B.S.H. ZEGERS
FUNCTIEGEGEVENS 2019	VOORZITTER	LID	LID
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-1 / 31-12	1-11 / 31-12	1-11 / 31-12
Omvang dienstverband	0,9 fte	0,7 fte	0,9 fte
Dienstbetrekking	ja	ja	ja
BEZOLDIGING			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.455	81.243	104.455
Beloningen betaalbaar op termijn	17.466	13.585	17.466
SUBTOTAAL	121.921	94.828	121.921
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	124.200	96.600	124.200
TOTALE BEZOLDIGING 2019	121.921	94.828	121.921

Declaraties bestuurders

De Gerrit Rietveld Academie is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om zorgvuldig en doelmatig om te gaan met publieke middelen. Deze verantwoordelijkheid komt tot uiting in de richtlijnen voor declaraties die de instelling hanteert.

Onderstaand worden de bestuurskosten over 2020 verantwoord.

	EENENNAAM	BEIJ	ZEGERS	CVB GEZAMENLIJK	TOTAAL
Reiskosten binnenland	–	–	5.078	–	5.078
Reiskosten buitenland	–	–	–	–	–
Kosten representatie	–	–	–	–	–
Overige kosten	–	429	–	–	429
TOTAAL	–	429	5.078	–	5.507

Verbonden partijen

NAAM	JURIDISCHE VORM 2020	STATUTAIRE ZETEL	EIGEN VERMOGEN 31-12-2020	RESULTAAT 2020	OMZET
			EUR	EUR	
Dr H.P. Berlage Fonds	Stichting	Amsterdam	12.641	362	18.989
Het Centraal Bureau	Stichting	Amsterdam	242	0	0
Collectie Gerrit Rietveld Academie	Stichting	Amsterdam	11.003	0	0
Sandberg Fonds	Stichting	Amsterdam	31.790	10.355	57.436

NAAM	CODE ACTIVITEITEN	BW 2, ART. 403	CONSOLIDATIE
Dr H.P. Berlage Fonds	4	Nee	Nee
Het Centraal Bureau	4	Nee	Nee
Collectie Gerrit Rietveld Academie	4	Nee	Nee
Sandberg Fonds	4	Nee	Nee

De *stichting Dr H.P. Berlage Fonds*, opgericht in 1958, is het schoolfonds van de Gerrit Rietveld Academie. Het fonds wordt gevuld door bijdragen van studenten en medewerkers. Naast individuele ondersteuning aan studenten, wordt jaarlijks een bedrag beschikbaar gesteld voor eindexamenprojecten.

De *stichting Het Centraal Bureau*, opgericht in 2008, voor het organiseren van manifestaties op het gebied van beeldende kunst en vormgeving in een internationale context.

De *stichting Collectie Gerrit Rietveld Academie*, opgericht in 2002, heeft als doel het samenstellen en archiveren van een gevarieerde representatieve collectie werken van docenten, kunstenaars danwel vormgevers, verbonden aan de stichting Gerrit Rietveld Academie.

De *stichting Sandberg Fonds*, is in 2003 ontstaan na een integrale statutenwijziging van de stichting Sandberg Instituut, heeft tot doel fondsen te werven ten behoeve van de masteropleidingen van de Gerrit Rietveld Academie voor bijzondere manifestaties, tentoonstellingen en publicaties op het gebied van beeldende kunst en vormgeving, zowel op nationaal als internationaal gebied.

Resultaatbestemming

Het resultaat is € 428.242 positief. Het is als volgt verdeeld:

	2020	BEGROTING 2020	2019
	EUR	EUR	EUR
Toevoeging / onttrekking aan algemene reserve	497.458	86.000	-1.101.966
Toevoeging / onttrekking aan bestemmingsreserve privaat	-69.216	14.000	5.887
RESULTAAT	428.242	100.000	-1.096.079

Amsterdam, 16 juni 2021

Het College van Bestuur Gerrit Rietveld Academie

- Mevrouw G.A. van Eenennaam, voorzitter
- De heer J.H. Beij
- De heer B.S.H. Zegers

De Raad van Toezicht Gerrit Rietveld Academie

- Mevrouw drs J.A. van Kranendonk, voorzitter
- De heer drs F.W.J. Holterhues
- Mevrouw M.H. Lukács MFA
- De heer dr W.A.H. Modest
- De heer S. ten Thije MA

Overige gegevens

Controleverklaring

Colofon

Grafisch ontwerp: Esteban Berrios Vargas
Lettertype: Mercator door Dick Dooijes/Laurenz Brunner
Drukkerij: robstolk
Fotografie cover: Franzi Müller Schmidt (front)
Anna Lenartowska (back)

AMSTERDAM

13 JULI 2021

AMSTERDAM

13 JULI 2021